

HIMMELI

SVENSKA KYRKANS SVERIGEFINSKA MAGASIN 2016

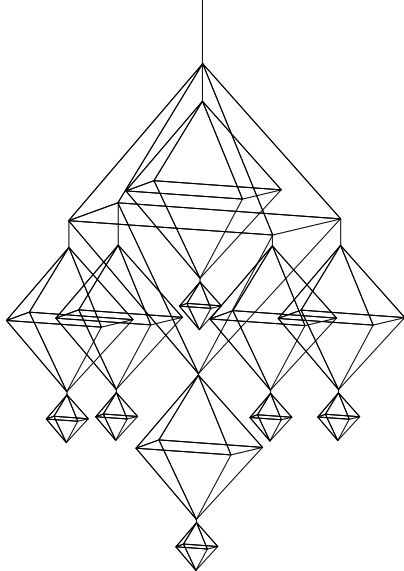
**ATT
HÖRA
TILL!**

Ruotsinsuomalaiset
ovat monen
kerroksen väkeä

**SINGEL-
MINGEL!**

Munkkikahveilla

Ruotsin kirkko

KUVA/FOTO: ANNA VAN DER VALK

TOIMITTAJALTA | FRÅN REDAKTÖREN

HIMMELI

Keväisen luonnon herääminen innostaa sisäiseen kasvuun. Voimaantumista on tapahtunut myös lehdessämme; uusi nimi Himmeli kertoo ihmisen kaipuusta ja tehtävästä: enemmän taivasta maan päälle.

Monella meistä on kotona suomalainen mobile, useimmiten Kaija Aarikan tuotantoa. Sen mallina on olkipilleistä pyramidin muotoon koottu perinteinen himmeli, joka luo tunnelmaa ympäri vuoden. Minunkin lapsuuteeni kuului himmeli. Se liikahti pienimmästäkin ilmapirrasta. Siinä oli jotakin maagista, se oli kuin kesätuulen hengähdys talven keskellä. Se rauhoitti mielen ja se ennakoி juhlaa.

Sinulla, hyvä lukija, saattaa myös olla oma himmeliin liittyvä tarina. Sitä muistellussa avautuu ehkä kokonainen tarinoiden aarrearkku. Asiat ja ihmiset kytkeytyvät toisiinsa, samoin kuin vuodenaajat ja kirkkovuoden juhlapäivät. Elämän kiertokulku on kuin syklinen jatkumo: mumot, vaarit, vanhemmat, sisarukset, lapset, lastenlapset. Miten sitten päästä muistelemisen jäljille, miten löytää oman henkilökohtaisen tarinavyyhdin pää? Vinkkejä omaan kirjoittamiseen löytyy tämän Himmelin sivuilta.

Meidän ruotsinsuomalaisten joukkoon mahtuu monta identiteettiä ja monenlaisia elämäntarinoita. Esittelemissämme tarinoissa näkyy elämän koko kirjo. Yksi yhteinen nimittäjäkin löytyy; jokaiseen

tarinaan liittyy läheisesti oma seurakunta sekä sieltä saatu tuki ja yhteisöllisyys.

Yksinäisyyden tunne ei ole ominaista vain suomalaisille eikä se välttämättä seuraa kotimaastaan lähtevää. Punaisen Ristin tutkimuksen mukaan 40 prosenttia ruotsalaisista kokee itsensä yksinäiseksi.

Mikä saa ihmisen tuntemaan yksinäisyyttä toisten keskellä? Voisiko vierauden ja toiseuden kokemuksissa asua käänteinen voima, lähentävä tekijä? kirjoittaa Mika Lahdensivu.

– Meistä monessa, jos ei peräti jokaisessa, asuu tavalla tai toisella muukalainen. Jos löydämme oman muukalaisuutemme, saatamme löytää myös toimivan yhteyden toiseen, joka luulee tullessa yksinäisyyteen tuomituksi.

Svenska kyrkans sverigefinska magasin är ett säkert vårtecken! Men varför ett nytt namn? Vi ville helt enkelt ha ett namn som bättre återspeglar vårt uppdrag: att vara en medresenär och att berätta om människans liv mellan himmel och jord.

Himmeli är en pyramidformad halmkrona som fått sitt namn från tyskans Himmel. Många finländare minns den som en juldekoration. Gamla hantverkstraditioner ligger dock rätt i tiden och det gör även himmelis geometriska form. Himmelis fjäderlätta rörelser är vilsamma att betrakta och de får tankarna att fladdra mellan det som varit och det som är.

– Så som delarna i himmeli hänger ihop och formar en helhet, så hänger vi människor och våra liv ihop med varandra, och kan tillsammans forma något oerhört vackert, säger Anne Simonsson, handläggare för flerspråkighet vid kyrkokansliet. Allt det som finns i människans liv finns och ryms också i kyrkans liv. Himmeli med dess stillsamma rörelser bjuder till närvaro, vila och tillit. Det är bra att låta tiden stanna upp då och då, att tillåta sig känslan av att vara buren. Så som luftstömmen ger liv åt himmeli så ger Anden liv åt oss.

Svenska kyrkan är en flerspråkig kyrka som ända sedan reformationen verkat även på andra språk än svenska. Hur märks detta idag? Hur möter kyrkan minoritetens längtan efter andlig tillväxt? Vad menas med minoritetsteologi? En aktuell handbok ger inspiration och stöd för flerspråkigt församlingsliv. En samling nya och gamla sångpärlor på finska har precis kommit ut. Båda böckerna presenteras i detta nummer.

– Vilken gemenskap talar vi om när vi säger att vi tillhör kyrkan? Och om vi vänder på frågan och funderar över på vilket sätt kyrkan tillhör oss? I sin essä reflekterar Mika Lahdensivu även över känslan av utanförskap och om likgiltighet som kärlekens motsats.

Finns det en berättelse inom dig som du gått och ruvat på? Eller känns det motigt att komma igång med skrivandet? Många församlingar ordnar skrivarkurser. Du finner mer information om dem i detta nummer.

HELI VAN DER VALK

Tässä numerossa

- 6 Munkkikahveilla
- 10 Monen kerroksen väkeä
- 18 Arvet sielussa aukaisi siivet
- 23 Armon yhteisö
- 27 Nådens gemenskap

ÖVRIGT I DETTA NUMMER:

2. Toimittajalta
Från redaktören	6. Munkkikahveilla	20. Kirjoittamalla paha purkaantuu ja
ilo kestää pitempään
4. Helmiä – Psalmer och
sånger på finska	9. Matkalla eteenpäin	22. Skriv ditt liv och lär känna dig själv
5. Ruotsin kirkko suomeksi
Kyrkan informerar	14. Monta identiteettiä –
sisäinen rauha	30. Singelmingel
	16. Suru muuttuu maalaamalla
kirkkaammaksi	

Uusia ja vanhoja lauluaarteita

Helmiä – Psalmer och sånger på finska on Ruotsin kirkon uusi laulukokoelma, joka sisältää 117 lauluaarretta suomeksi. Oleko jo ehtinyt tutustua kirjaan?

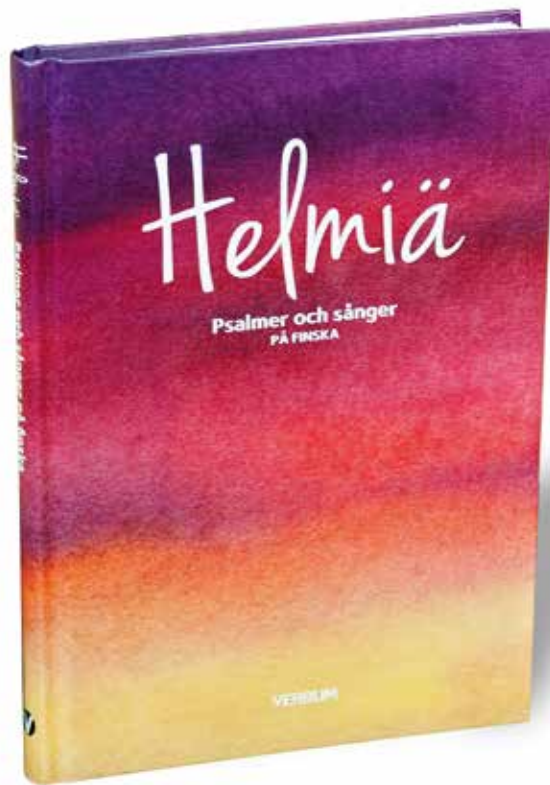
TEKSTI: ANNE SIMONSSON

Kansien välistä löytyy monelle rakkaita tuttuja kuten Maan korvessa kulkevi lapsosen tie ja Ilta on tullut, Luojani, armias ole suojani. Mutta niiden lisäksi laulajaa kutsutaan myös ihan uusien löytöjen äärelle. Kolmasosa kirjan virsistä on ennen julkaisemattomia suomennoksia uudemmissa ruotsalaisista virsistä. Näiden uutukaisten joukosta löytyvät mm. Pekka Turusen koskettava käännös Ylva Eggehornin ja Benny Anderssonin virrestä *Innan gryningen* (Kun tulit viimein), sekä Anna Toivosen kääntämä Ragnwei Axellin valoisa voimavirsi *Här vid stranden* (Rannan aallot). Mukaan on otettu myös monessa maassa käytettyjä, meditatiivisia Taizé-rukouslauluja sekä tuoreita lasten virsiä Suomen evankelis-luterilaisen kirkon Lasten virsikirjasta.

– Tavoitteenamme on ollut luoda laulukokoelma, joka palvelisi erityisesti Ruotsin kirkon suomenkielistä seurakuntatyötä. Toivomme helmien löytävän tiensä niin jumalanpalveluksiin, retriitteihin, lasten leireille kuin kuoroharjoituksiin. Ja tietysti myös koteihin.

Näin tervehtii Helmiä-kirjan alkulehdillä sen toimituskunta, jossa olivat mukana kirkkomuusikko Kira Lankinen Tukholman suomalaisesta seurakunnasta, hiippakuntapappi Mikko Peltola Uppsalasta, rovasti Pekka Turunen Tukholmasta sekä kirkkokanslian suomenkielisen työn työalasihteeri Anne Simonsson.

Lauluvalikoimaa tehdessämme toimitusryhmämme pyysi Ruotsin kirkon suomenkielisiä seurakuntatyöntekijöitä ja seura-

kuntalaisia lähettämään omia lempilaulujaan ja virsiään toimitukselle. Ja niitä todella kertyi! Toiveiden pohjalta poimimme sitten mahdollisimman hyvän ja monipuolisen kokoelman ajatellen seurakuntatyön arkea ja juhlaa sekä eri-ikäisiä laulajia.

Joululaulut jätimme kokonaan pois, koska Ruotsin kirkossa valmistuu joka joululle erillinen *Kauneimmat joululaulut* -vihkonen, joka palvelee mainiosti adventista uuteen vuoteen.

Helmiä-kirja otettiin juhlallisesti käyttöön Tukholman suomalaisessa kirkossa helmikuussa. Suurkuoron, laulusolistien ja instrumentalistien tahdittamana kirkko täyttyi laulusta, joka kuului varmaan kuninkaanlinnaan asti. Monella paikkakunnalla on jo ehditty järjestää Helmi-laularia ja tulevalle kesälle on luvassa suuri Helmiä-yhteislaulutapahtuma osana Luulajan Satamafestivaalien ohjelmaa.

Helmiä– Psalmer och sånger på finska on tilattavissa Verbum-yhtiöltä tuotenumera 526-3487-5.
www.verbum.se

Haluatko kysyä jotain kirjasta?
Lähetä kysymyksesi kirkkokansliaan:
anne.simonsson@svenskakyrkan.se, 018-16 99 45

Ruotsin kirkko suomeksi

KONSERTTEJA KUOROJA KOTIKÄYNTEJÄ jumalanpalveluksia SIELUNHOITOA
rukousweb diakoniaa suomalaisia perinteitä **KASTE KONFIRMAATIO**
hääT HAUTAJAISET PÄIVÄKERHO NUORTEN RYHMIÄ vapaaehtoistoimintaa
PALVELEVA PUHELIN YSTÄVÄPALVELU raamattupiirejä KAUNEIMMAT JOULULAULUT

KÖRÖ KÖRÖ KIRKKOON

Ruotsin kirkossa eletään arkea ja juhlaa myös suomeksi. Jumalanpalvelukset ja retriitit kutsuvat hiljentämään vauhtia ja lepäämään. Kuoroharjoitukset, lastenleirit, avioparikurssit ja miesten kokkausillat antavat iloa ja energiaa arkeen. Luottamuksellinen keskustelu omasta elämästä papin tai diakonin kanssa voi avata uusia teitä ja auttaa jaksamaan koettelemusten keskellä. Ihmistä ei ole luotu elämään yksin, siksi kirkkokin on olemassa.

Ruotsin kirkon suomenkieliset verkkosivut osoitteessa www.svenskakyrkan.se/suomeksi

PALVELEVA PUHELIN
020-26 25 00

JOKA ILTA KELLO 21-24
ÖPPET VARJE KVÄLL 21-24

SVENSKA KYRKANS FINSKA TELEFONJOUR
Lue lisää www.svenskakyrkan.se/palvelevapuhelin

Ruotsin kirkko

RAKASTETTU JA KAIVATTU

Kaste on lahja. Se on liitto Jumalan ja ihmisten sekä kirkon ja seurakunnan kanssa.

Kaste muistuttaa meitä siitä, että Jumalan rakkaus kantaa, ja antaa meille uutta voimaa silloin kun kohtaamme vaikeuksia.

Kaikki ovat tervetulleita kasteelle.

Ruotsin kirkossa voi viettää kastejuhlaa myös suomeksi tai kahdella kielellä. Kastetilaisuus voi olla suuri tai pieni, loistelias tai yksinkertainen. Kastettava voi olla nuori tai vanha. Kaste keskustelun aikana voit suunnitella kastejuhlan sisältöä yhdessä papin kanssa, jos haluat esimerkiksi lisätä rukouksiin omia sanojasi tai kuulla tilaisuudessa musiikkia, josta pidät. Kirkko, vahtimestari, pappi ja muusikko ovat ilmaisia.

Lisää kasteesta osoitteessa www.svenskakyrkan.se/kaste

Himmeli 2016

RUOTSIN KIRKON RUOTSINSUOMALAISEN TYÖN LEHTI /
SVENSKA KYRKANS SVERIGEFINSKA MAGASIN

Vastaava toimittaja/
Ansvarig utgivare
Gunnar Sjöberg

Toimittaja/Redaktör
Heli van der Valk

Toimitus/Redaktion

Roland Asplund
Mika Lahdensivu
Anne Simonsson
Pia Karjalainen Thunström
Heli van der Valk

Toimituksen osoite/
Redaktionens adress

Svenska kyrkan
Kommunikationsavdelningen/
Suomeksi
751 70 UPPSALA

Kansikuva/Omslagsbild
Magnus Aronson/IKON

Ulkoasu/Grafisk form
Ineko

Paino/Tryck
Ineko

Tiedustelut ja tilaukset/
Förfrågningar och beställningar

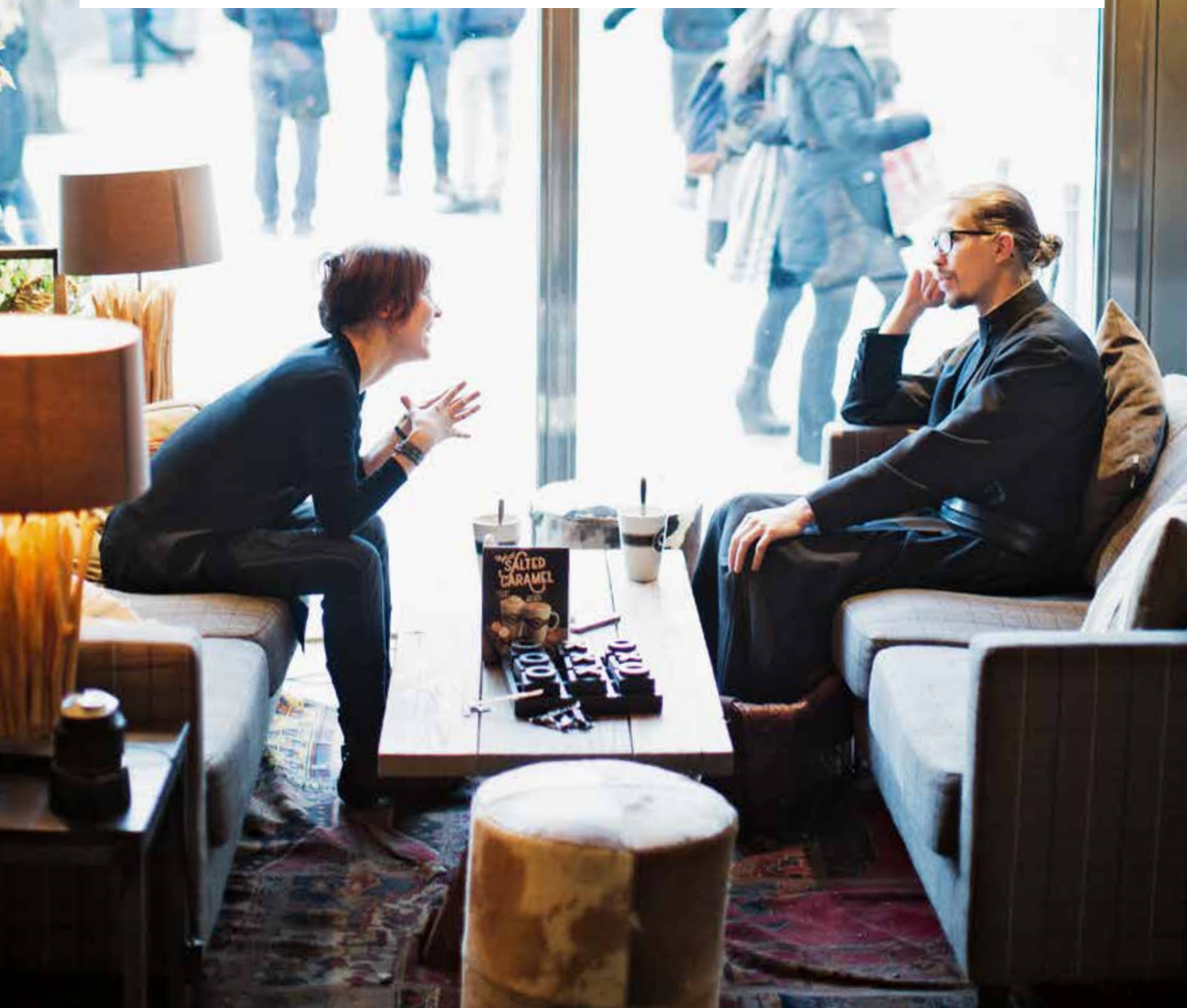
Ruotsin kirkon tiedotuspalvelu
Svenska kyrkans informationsservice
tel. 018-16 96 00. info@svenskakyrkan.se

Ruotsin kirkko

Munkkikahveilla

- Hei, Nasari tässä. Minä seison nyt täällä Hötorgetilla, oletko lähettyvillä?
- Hei, istun jo täällä kahvilassa, sain hyvän pöydän meille. Tule vaan sisälle.
- No Nasari täällä taas. Kävelin juuri koko kahvilan läpi...
- ... Ollaankohan me eri paikoissa?

TEKSTI: ANNE SIMONSSON KUVAT: ALEX GIACOMINI

Olimmehan me. Toinen kulttuuritalolla ja toinen konserttitalolla. Mutta ihmeen pian istuimme jo saman pöydän ääressä, kermavaahtokahvit edessämme.

Nasari oli aiemmin, kahvittelemaan kysyessäni, sanonut leikkisästi, että tunnistaisin hänet helposti:

– Olen luultavasti ainoa pohjoismaalainen mies siellä, jolla on munkin kaapu päällä.

Hän oli oikeassa. Mutta yllätyksekseni jouduin välittömästi toteamaan, ettei edessäni istuva, Caramel latteä maisteleva nuori mies näyttänyt yhtään hassulta kaavussaan, varsinkaan otettuaan tötteröhtänyt pois päästä.

Miten sinusta tuli munkki?

– Olen lapsesta asti kasvanut ortodoksisen perinteen helmassa. Isäni suku on ortodokseja. Emme me kirkossa kylläkään käyneet usein, lähinnä vain pääsiäisenä ja jouluna. Mutta reilu parikymppisenä, Sibeliusakatemian opinnot alettuani, löysin itseni sitten eräänä päivänä laulamasta Helsingin Uspenskin katedraalissa. Se oli valtava kotiintulon tunne. Tämähän on minun kirkkoni! Miksen minä ole ja elä täällä enemmän? Siitä eteenpäin otetut askeleet johtivat pikkuhiljaa munkkivihkimykseen neljä vuotta sitten.

Heinäveden Valamossa, 13 munkkiveljen ortodoksisessa luostariyhteisössä, Nasarin toimiin kuuluvat mm. kanttorin ja sihteerin tehtävät:

– Johdan kuoroa, vastaan jumalanpalveluslaulusta, hoidan kiinteistöasioita, vierailuvараuksia ja paljon muuta. Viime viikolla olin työmatkalla Pietarissa ja parin viikon päästä matkustan Helsingin viskinessuille edustamaan luostarimme viskivalikoimaa.

Tukholman kahvittelemme on mahdollista siksi, että Nasari täydentää parhaillaan ortodoksia opintojaan Söder-

täljessä, Pyhän Ignatioksen hengellisessä akatemiassa.

– Ruotsi on minulle tosi kotoisa ja tuttu. Koen hengenheimolaisuutta ruotsinsuomalaisten kanssa. On ollut lottovoitto saada syntyä Suomessa, mutta olen samalla tosi kiitollinen siitä, että olen saanut nähdä ja kokea elämää myös muualla.

Ruotsin ja Suomen lisäksi Nasari on ehtinyt asua myös vuoden USA:ssa.

– Liikkuvuus on osa elämäni. Munkkina asun siellä, missä minua eniten tarvitaan, minne kirkkoni minut lähettää. Olen luonteeltani sen verran spontaani ja sosiaalinen, ettei minulla ole ollut vaikeuksia asettua arkeen eri maissa. Toki välillä unelmoin, että olisinpa jo vanha ja saisin asettua aloilleni, elämään vähän rauhallisempaa ja säännöllisempää luostariarkea, mutta nyt on tällainen menovaihe elämässä ja siinä on oma rikkautensa ja mielekkyytensä.

Kun kysyn, että onko monessa paikassa asuminen johtanut kodittomuuden tunteeseen, niin Nasari katsoo minua rauhallisesti ja sanoo:

– Ei. Koti on siellä, missä ihmisen on hyvä olla.

Kodittomuuden ja irrallisuuden tunne on yleinen ahdistuksen aihe ajassamme.

Miksi?

– Tuntuu siltä, että moni ihminen on jotenkin eksyksissä eikä osaa ottaa vastuuta itsestään ja elämästään. Saatikka sitten toisista ihmisistä ja luonnosta.

Mistä tuo eksyneisyys johtuu?

– Emme halua antautua millekään. Sitoutua. Se vie eksyksiin. Jos emme antaudu millekään, niin emme pian myöskään kuulu mihinkään. Esimerkiksi rakkaussuhteissa tuntuu, että ihmiset antavat periksi liian helposti. Ei olla valmiita kasvamaan yhdessä. Kaikki pitäisi saada kuin McDonaldsin tiskiltä: heti ja halvalla!

Olin niin iloinen kun eräs tuttavaparikunta kahdeksan vuoden ylä- ja alamäiden jälkeen rakastui toisiinsa uudelleen. Kaksi ihmistä kiireineen olivat kasvaneet eri suuntiin ja ystäväpiirissä pelkäsimme jo, että he eroavat. Mutta tapahtuikin ihan erilainen käänne. Oli uskomattoman ihanaa katsella heitä ja heidän toisistaan tekemiään löytöjä tuossa uudessa, yhteisessä vaiheessa.

Se oli... toivoa herättävää.

Itse olet valinnut pois parisuhteen ja biologisen vanhemmuuden. Onko se vaatinut surutyötä?

– Ei. Minulla on perhe ja vanhemmuutta voi harjoittaa, vaikkei biologisia lapsia olisikaan.

Sisarukset ja heidän lapsensa ovat minulle tosi läheisiä ja heidän lisäksi minulla on aikamoinen liuta 12–79-vuotiaita lapsia, sanoo Nasari hymyillen. Munkkina saan olla hengellinen vanhempi ja se on todella antoisa elämäntehävä. Ystävät ovat sanoneet, että vaikutan vapaalta ja tyytyväiseltä elämään, ja niin koen itsekin.

Onko munkkius loppuelämän juttu vai voiko munkkiuden jättää ja valita muun elämänmuodon?

– No, se on vähän niin kuin avioliitto: On kyse tahdosta ja lupauksesta, mutta eihän kukaan voi tietää, mitä elämä tuo eteen. On munkkeja, jotka ovat jättäneet luostarielämän ja valinneet avioliiton ja perhe-elämän. Se on osa heidän elämänsä kulkuaan. Ortodoksisessa kirkossa ajatellaan, että on kaksi tietä pelastukseen: avioliitto ja luostari. Ihmisen ei ole hyvä jäädä yksin taistelemaan! Elämä on tarkoitettu jaettavaksi.

Nasari hörppää kahvia ja jatkaa munkkiudesta elämänmuotona:

– Välillä ihmisten ennakkoluulot tuntuvat tosi turhauttavilta. Joillakin on

asenne, että miksi sä hullu nuori olet valinnut luostarielämän? Voisit käyttää lahjojasi hyväksi tavallisessa arjessa, mutta lähdet karkuun luostariin! Ne ihmiset eivät ymmärrä ja tiedä, mitä luostariyh-teisössä eläminen on. Meillä käy Valamossa tosi paljon ihmisiä vierailemassa, keskustelemassa ja jakamassa pätkän elämää. Tarjoamme hengähdyspaikkaa, kasvupaikkaa ja kotoisaa yhteyttä juuri kaiken irrallisuuden ja eksyneisyyden keskellä.

Sodinhan minä toki näennäisesti tätä maailmaa vastaan, nyky-yhteiskunnan ihanne kun on ekonomisesti tuottelias ja varakas ihminen. Sitä minä en ole.

Mikä kristinuskossa on tärkeintä sinulle?

– Ortodoksinen kirkko on ylönou-semuskirkko. Pääsiäinen on se suurin juttu. Mutta kaikkihan pohjautuu suureen perjantaihin, eli anteeksiantamukseen. Sitä on hyvä harjoitella, itseään koh-taan ja toisia kohtaan. Jos en voi antaa anteeksi itselleni, niin anteeksi antaminen on paljon hankalampaa myös toisen ihmi-sen kohdalla.

Monet eivät uskalla kohdata omia de-monejaan. Meille luostariin tulee välillä vieraita, jotka ovat varanneet viikon ma-joituksen, mutta lähtevät jo parin päivän jälkeen. Hiljaisuus nostaa esiin asioita, joita voi olla vaikea kohdata ja hallita. Luostarissa koetamme tarjota matka-kumppanuutta ja turvallista ympäristöä ihmisenä kasvamiseen ja kipuiluun. Mutta ei ihmisen pidä pelkästään ongel-miin keskittyä. Elämän ilo, arjen juhlistaa-minen ja hurtti huumori ovat vahva osa luostarielämääkin.

Miten haluaisit itse muuttua ja kasvaa ihmisenä?

– Haluaisin lisää kärsivällisyyttä. Luos-tariin tullessani minulle sanottiin: Ota mukaasi kärsivällisyyttä, kärsivällisyyttä, kärsivällisyyttä ja rekkakuormallinen huumorintajua.

Molempia on todella tarvittu. Ihmisenä eläminen on jokapäiväistä kasvamista. Joissain lähimmäisissä saatamme tunnis-taa niin paljon itseämme, että niskakarvat nousevat pystyyn. Ja haasteellisen ihmi-sen hyväksymisessä taas on usein kyse

myös oman itsensä hyväksymisestä, ar-melaisuudesta itseään kohtaan.

Puhumme tulevaisuudesta ja unelmista ja haluan tietää, mitä Nasari ajattelee Juma-lan johdatuksesta. Mistä ihminen voi tietää, mikä on Jumalan tahto, oikea suunta ja valinta kulloisessakin elämäntilanteessa?

– Kannattaa rukoilla. Vastaus voi tulla missä vaan. Kovin usein se tulee toisen ihmisen kautta. Ja aina ei tarvita edes sa-noja. Sanotaan, että Jumala voi puhua hiljaisessa tuulen huminassa ja minulle tuo hiljainen humina on usein ollut hyvän ystävän läsnäolo. Ei ole tarvinnut edes puhua, mutta on tullut tunne, että mi-nusta pidetään huolta ja asiat järjestyvät.

Mutta kyllä sanatkin ovat meille ihmi-sille tärkeitä. Itse keskustelen paljon ystä-vien kanssa, joko kasvotusten tai Face-bookin kautta. Ja Valamossa minulla on oma rippi-isä ja myös muita hengellisiä ohjaajia. He tuntevat minut niin hyvin, että välillä tuntuu kuin he tietäisivät jo ennen kuin avaan suuni, että mitä minulle kuuluu.

Nasari liikkuu myös paljon luonnossa, mm. lenkkeillen ja tulevan kesän puoli-maratoniin treenaten.

– Luonnossa liikkua oma paikka hahmottuu paremmin. Saa olla hyvällä tavalla pieni.

Nasari on hetken hiljaa ja jatkaa:

– Joskus myös se, että vastausta kysy-mykseen ei tule on vastaus itsessään. Ai-van kuin Jumala sanoisi: Istu alas lapseni ja mieti vielä pari kertaa. Jumala on anta-nut meille aivot ja sydämen ja tahtoo var-maankin, että käyttäisimme molempia.

Yhteinen aikamme alkaa käydä vähiin ja haluan kysyä vielä rukouksesta. Mitä ru-kous merkitsee sinulle?

– Rukous on hengittämistä ja ravintoa. Usein se on myös kuin paikallaan matkus-tamista; rukouksessa käyn läpi maailman tapahtumia ja perheeni ja ystäväni elä-mää. Jos rukousta oppii hengittämään, niin voi kävellä vaikkapa tuossa Drott-ningatanilla, nähdä vastaantulijoiden kasvoista eri elämäntilanteita ja -tuntoja ja myötäelää niissä.

Rukous on myös elämän opettelua ja kasvamista. Välillä se on helppoa, kuin

olisi hyvällä tavalla virran viettävänä, ja välillä taas kankeaa ja vaikeaa. Illalla saa-tan olla joskus niin väsynyt, että teen vain ristinmerkin ja simahdan sänkyyn.

Viimeinen kysymys.

Tykkäätkö munkeista, siis leivotuista?

Nasaria naurattaa

– No en erityisemmin. En ole niin hur-jasti makean perään. Mutta sitäkin enem-män kahvin.

Munkkiveljeni ja ystäväni tietävät, että minun kanssani ei kannata puhua aamui-sin ennen kuin olen saanut kaksi kupil-lista kahvia!

Luostarilupaukset antaessaan Nasari sai kuulla ensimmäistä kertaa uuden nimensä, Nasari.

– Yllätyin positiivisesti. Munkkiveljeni olivat leikillään keksineet minulle jo vaikka mitä nimiä ennen vihkimyspäivää ja pel-käsin, että mitä jos saan jonkun oikeasti hirveän nimen! Mutta luostarin johtajan valinta, Nasari, tuntui heti tosi hyvältä. Nimeni juontuu 1300-luvulla eläneestä Laatokan Valamon luostarin johtajasta Nasarista. Nasari Valamolainen oli raken-tajamunkki, jonka työ johti Valamon luos-tarielämän kukoistukseen. On kunnia kantaa Nasari-nimeä. Koen myös, että tämä nimi velvoittaa.

Matkalla eteenpäin

On kahdenlaisia ihmisiä.
Toisella on juuret ja toisella siivet.

On kahdenlaisia ihmisiä. Toinen viihtyy hyvin sillä maatilalla, jota oma suku on isännöinyt keskiajalta alkaen, eikä hän koe tarvetta nähdä maailmaa omien tilusten tai kotikylän rajojen ulkopuolella. Toinen ei taas ei malttaisi olla kotonaan lainkaan. Tai koti on oikeastaan siellä, missä pää tyynyn kallistuu ja missä elämiseen tarvittava löytyy matkalaukusta tai repusta. Toisella on juuret ja toisella siivet.

Ihminen toki muuttuu elämänsä myötä. Usein nuori on inno- kas ja utelias ja haluaa nähdä maailmaa. Iän myötä tarve asettua yleensä kasvaa. Perheen perustaminen merkitsee yleensä sitä, että tarve pitäviin juuriin ja pysyviin asioihin kasvaa.

Asuin Australiassa Sydneyssä yli neljä vuotta. Toimin siellä Sydneyn suomalaisen seurakunnan pappina. Suurin ero Ruotsin kirkossa työskentelyyn oli siinä, että olin ainoa työntekijä. Ei ollut palkattua muusikkoo, kirjanpitäjää, diakoniaa tai keittäjää ja vah- timestaria. Sai tehdä pitkälle mitä ja miten halusi. Vapaus toi tois- saalta kaiken kattavan vastuun ja jaksamisen kysymykset lähelle.

Papin lisäksi muuta palkkatyövoimaa ei seurakunnalla ollut, mutta sielläkin kaikki toimi. Tehtiin yhdessä ja vapaaehtoisesti. Jumalanpalveluspaikat olivat kaukana, kahtena sunnuntaina kuukaudessa ajomatkaa kirkolle kertyi noin puolitoista tuntia yhteen suuntaan.

Vaikka aussien takapihalla onkin uima-allas ja sitruunapuita, monet ajavat Holdenilla ja juhliivat joulua 30 asteen helteessä, niin eivät erot muualla eläviin ulkosuomalaisiin pohjimmiltaan niin kovin isoja ole.

Nämä pääosin 1960- ja 1970-luvulla Australiaan muuttaneet ensimmäisen sukupolven siirtolaiset ovat pärjänneet ja menesty- neet elämässään useimmiten hyvin. Aivan niin kuin Ruotsissakin.

Seurakunta on ollut tärkeä hengellinen koti, mutta myös ta- paamispaikka, jossa on voitu haastella suomenkielellä, vaihtaa kuulumisia, olla yhdessä ja jakaa yhteistä menneisyyttä ja yhteis- iä kokemuksia.

Suomesta puhutaan suomeksi, mutta suhtautuminen synnyin- maahan vaihtelee. Jollekin se on yhä vuosikymmentenkin jälkeen paratiisi, josta joutui karkotetuksi. Toiselle se on maa, johon ei

ole tehnyt mieli lähteä edes käymään: Siellä se on mutta olkoon. Minun elämäni on täällä!

Australian vuosien jälkeen moni asia Ruotsissa tuntuu yhä tutulta ja kotoisalta. On hyvä tunne, kun tietää, että voi Press- byråsta ostaa kahvin ja kanelipullan. Toiset asiat, mm. lisäänty- nyt ja jäykentynyt byrokratia, harmittavat. Samansuuntaisia tun- teita kokee Suomessa. On tuttua ja vierasta. Mitä kaikkea uutta tämä vaihe taas tuokaan? Mihin ja miten sitä sopeutuu? Aset- tuuko koskaan aloilleen?

Ehkä joku näkee myös minut ihmisenä, jossa on tuttua ja vie- rasta. Paljon on säilynyt, jotain muuttunut.

Ihmisen elämä on pyhiinvaellusta. Koko ajan ollaan matkalla jonnekin. Ei välttämättä fyysisesti, mutta henkisesti ja hengelli- sesti. Jokaisella on oma vauhtinsa, eikä omien askelten pituutta ja tiheyttä kannata toisen askeliin verrata.

Jotakin päämäärää kohti kuljemme kaikki. Oma vauhti- amme. Välillä innoissaan tulevasta, välillä haikeina taakse katsel- len. Siellä takana näkyvät valoisina kaikki hyvät hetket ja ajat, ja varjoina menneisyyden myrskyt ja murheen, pelon ja ahdistuksen päivät. Ehkä niissäkin on jo aavistus valoa.

Kerran on lähdetty. Pakon edessä tai vapaaehtoisesti. Naapu- riin, isolle kirkolle, kaupunkiin, Ruotsiin tai Australiaan. Sen jälkeen ei enää paluuta vanhaan ole.

Sen ei pidä olla huono asia. Elämä on muutosta. Elämä on etsi- mistä, löytämistä ja välillä kadottamista. Mutta on vain yksi suunta – eteenpäin.

TEKSTI: MARTTI PAANANEN

Martti Paananen toimi komministerinä Tukholman suomalai- sessa seurakunnassa 2006–2011, jonka jälkeen hän työskenteli reilut neljä vuotta Australiassa Sydneyn Etelän Ristin seura- kunnan pappina. Hän palasi Ruotsiin maaliskuussa, jolloin aloitti työt suomenkielisessä seurakuntatyössä Örebrossa ja Nykvarnissa.

Monen kerroksen väkeä

Ruotsinsuomalaiset ovat monen kerroksen väkeä. Jokaisella on oma tarinansa ja identiteettinsä. Evakkoon sodan alta joutunut Terttu tuli Ruotsiin 1965 ja on suuren muuttoaallon siirtolaisia. Nyt tulevat hyvin koulutetut perheet ja opiskelijat, jotka löytävät oman ruotsinsuomalaisen identiteettinsä.

TEKSTI JA KUVAT: KAJ AALTO

Sodan seurauksena evakkoon Karjalasta joutunut Terttu Karjalainen tuli Ruotsiin 50 vuotta sitten suuren muuttoaallon myötä. Nyt hän viettää eläkepäiviä Eskilstunassa.

Terttu Karjalainen oli yhtä vanha kuin 11-vuotias Senni Peura nyt, kun hän joutui perheen vanhimpana lapsena hoitamaan nuorempia sisarusiaan. Evakkotaipaleelle Karjalasta Neuvostoliiton puolelta lähtenyt Terttu joutui tekemään töitä lapsesta pitäen. Se on leimannut koko elämää.

Senni käy koulua ja harrastaa sirkusta Uppsalan nuorisosirkuksessa vanhempiansa kannustamana. Hänen isosiskonsa on jo rippikouluiässä ja heillä on huima yhteinen harrastus.

Terttu ja Senni ovat molemmat ruotsinsuomalaisia, mutta heidän lähtökohtansa ovat täysin erilaiset.

Ilman lapsuutta

Eskilstunassa monet vuodet viihtynyt Terttu Karjalainen, 82, sanoo ansainneensa palveluasunnon kunnallisessa Tunagårdenissa. Siellä saa palvelua myös suomeksi.

– Olin töissä kotisairaanhoidossa ja vuosikaudet hoidin tämän kaupungin vanhuksia. Nyt on minun vuoroni saada apua, hän sanoo.

Ensin hänen miehensä joutui dementian takia hoitoon ja nyt he saavat asua samassa talossa. 50 vuotta Ruotsissa olleina ja pitkän elämäntyön tehneinä he saavat nyt levätä.

Terttu Karjalainen näyttää kuvaa, jossa hän on 11-vuotias. Hän joutui jo kahdeksanvuotiaasta lähtien pitämään huolta pikkuveljistään ja -sisaristaan, kun äiti hoiti karjaa navetassa.

Terttu näyttää mustavalkoista kuvaa yli 70 vuoden takaa. Siinä hän pitää sylissään yksivuotiaista pikkusiskoaan. Itse hän on 11-vuotias.

– Minulla ei milloinkaan ollut lapsuutta. Olin vanhin lapsista, meitä oli kaikkiaan seitsemän, ja kaikki kotityöt kaatuivat minulle. Kahdeksanvuotiaana aloin kantaa pikkusiskoa lonkalla. Äiti hoiti lehmiä navetassa ja isä oli sodassa, Terttu muistelee aikaa, kun heillä ei ollut edes lastenvaunuja.

Sitten hän kertoo kipeimmästä muistostaan evakkotaipaleelta. Kotitalo Parikkalassa oli jäänyt pahimmilleen 800 metriä väärälle puolelle rajaa Neuvostoliiton voitettua sodan.

Kyyneleet pusertuvat silmiin, kun hän muistelee, miten hän joutui kuorma-auton lavalla matkustamaan veljensä ja siskonsa kanssa. Vanhemmat tulivat myöhemmin seuraavassa kuormassa. Heidät jätettiin nyytteineen tien varteen Kerimäelle, josta perheelle oli luvattu talo, jonne he vihdoinkin saivat asettua.

– Pikkusisko oli sairas ja itki. Keväisessä tihkusateessa jouduin jättämään siskon ja veljen odottamaan siihen. Laitoin paperisäkit heidän suojakseen, kun muuta ei ollut, ja lähdin etsimään taloa, joka piti olla kilometrin päässä, Terttu kertoo.

Äiti tuli lehmineen vasta illalla ja isä seuraavana päivänä, kun joutui taluttamaan hevosta varsoineen 70 kilometriä, kun niitä ei voinut kuljettaa lavalla.

Ei koti-ikävä

Terttu lähti kotoa 15-vuotiaana ensin Savonlinnaan ja sitten Helsinkiin ja hankki elantonsa muun muassa ompelijana. Hän meni naimisiin Ristonsa kanssa ja he muuttivat Ruotsiin ystäviensä innostamana 1965. Ensimmäiset nelisen vuotta Limhamissa, Skoonessa ja sitten Enköpingissä ja Eskilstunassa.

– Minulla ei ole ollut koti-ikävää Suomeen, Terttu toteaa.

Heillä on kaksi tytärtä, jotka asuvat perheineen Ruotsissa.

Silloin tällöin Terttu käy eläkeläisten tapaamisissa Eskilstunan Suomi-seuralla. Siellä he kahvittelevat ja nauravat kaikenlaisille jutuille.

– Kirkolla on ruokailu, jossa tapaan tuttuja. Siellä on arvokkaita tuttavuuksia, joilta saan myös apua, Terttu toteaa.

Hän sanoo, että ennen Suomessa pappeja pidettiin niin ihmeelisinä, mutta ”täällä ne ovat tavallisia ihmisiä”.

SIRKUS JA RIPPIKOULU

Jämsänkoskelta muutti Uppsalaan vuonna 2013 Peuran seitsenhenkinen perhe. Lapset löysivät uuteen kaupunkiin tultuaan uuden harrastuksen, nuorisosirkuksen. Se vaikutti jännittävältä puuhalta, jossa voisi kehittyä tekemään hurjia temppejuja.

Parin vuoden harjoituksen tuloksena *Senni*, 11, on kehittynyt taitavaksi sirkustaiteilijaksi, jonka päätä ei huimaa. Hän kiipeää pallon päällä tasapainoilevan kaverinsa olalle ja lopulta tämän päälle ja saa yleisöltä raikuvat aplodit.

Myös muut lapset ovat mukana sirkusesityksessä nimeltä *#technologic*, jossa on monta erityyppistä numeroa. Esityksessä pohditaan nykitekniikan vaikutusta nuorten elämään. *Eemeli*, 13, ei tällä kertaa päässyt mukaan, koska jalka oli kipsissä. Sen sijaan kaksosveli *Oskari* sekä *Venla*, 15, ja *Fanni*, 8, tekivät omat roolinsa sirkusnumeroissa.

Ruotsiin perhe muutti vanhempien saatua tutkijan töitä yliopistosta. Jussi Peura tutkii maatalousalaa ja *Sari Peura* on vesistötutkija.

– Ensimmäisen vähän pelättiin, että miten pieneltä paikkakunnalta Suomesta tulleina sopeudutaan isoon Uppsalaan. Hyvin on kuitenkin viihdytty, Sari Peura toteaa.

Pojat toteavat, että aluksi oli vaikeaa kielen takia, mutta tukiopetuksen ja suomen tuntien ansiosta on sopeuduttu hyvin. Venla otti englannin kielen avuksi ensimmäisinä kuukausina. Eikä lapsia ole kiusattu suomalaisuuden takia.

– Ei ole kiusattu. Meidän luokalla melkein kaikilla oppilailla jompi kumpi vanhemmista on ulkomaalainen, Eemeli sanoo.

Koetteko olevanne suomalaisia?

– Kyllä, sanoo Senni.

– Ehkä ei ihan, empii Oskari. – Nyt on jo asuttu jonkin aikaa Ruotsissa.

– Ollaan ruotsalaisia mutta samalla myös suomalaisia, Venla summaa.

Venla on rippikouluiässä ja käy seurakunnan rippikoulua. Kirkolla on järjestetty myös suomenkielinen rap-musiikin kurssi, ja levykin on tehty.

– On saatu kaveritakin täältä, mutta myös Suomen kaverit on jäljellä. Pidetään yhteyttä somen (sosiaalisen median) kautta, he kertovat.

Senni Peura viihtyy korkealla, kun Uppsalan nuorisosirkus esiintyy.

Sonja Miettinen korostaa seurakunnan merkitystä oman ruotsinsuomalaisen identiteetin rakentamisessa.

VOIMAA SEURAKUNNASTA

Opiskelija Sonja Miettinen, 22, löysi Göteborgiin tultuaan suomalaisen seurakuntatyön. Hän on mukana lisävahtimestarina Oscar Fredrikin kirkossa sekä avustajana lasten muskarissa ja leikkikoulussa.

– Se on antanut minulle erilaisen näkökulman ruotsinsuomalaisuuteen. Saan olla kanssakäymisissä eri-ikäisten ihmisten kanssa, Sonja toteaa.

Sipoosta, läheltä Helsinkiä kotoisin oleva Sonja aloitti arkkitehtiopintonsa kouluruotsin voimin Chalmersissa. Hän ajattelee, ettei Ruotsi ole hänelle vain välietappi, vaan hän on tullut tänne rakentaakseen omaa elämää.

– Tällä hetkellä tuntuu siltä, että pysyvämpi oleskelu täällä olisi luontevaa. Tämä on nyt kotini.

Hän törmää usein vallalla olevaan vanhaan käsitykseen ruotsinsuomalaisista, että he ovat vain teollisuustöihin 60-luvun muuttoaallossa tullutta väkeä.

– Kun tulee opiskelijana, sitä pidetään helposti enemmän vaihto-oppilana kuin sellaisena, joka tulee asumaan. Miksi en panostaisi pohjoismaiseen yhteistyöhön ja jäisi tänne tai johonkin muuhun Pohjoismaahan?

Suomen kieli on hänelle erittäin tärkeä. On niin paljon asioita, jotka vaativat suomalaisen sanaston. Oma identiteetti on rakentunut suomeksi Suomessa 18-vuotiaaksi saakka.

– Se on niin vahva, että olemukseni vaatii suomen kielen käytön. Tuntuu hirveän hyvältä, kun saa olla töissä seurakunnassa ja jutella suomalaisten kanssa.

– Seurakunnan merkitys on ollut iso ruotsinsuomalaisen identiteetin rakentamisessa. Seurakunnassa avauduin myös uudella tavalla ihmisille omasta identiteetistäni. Rupesin käsittelemään asiaa ja tajusin, että minäkin kuulun tähän ryhmään.

Voiko siitä olla ylpeä?

– Kyllä. Näin voi sanoa. Tuntuu hyvältä puhua itsestään ruotsinsuomalaisena.

– Minulla on ollut terveysongelmia Ruotsissa oloni aikana. Seurakunnassa työskentely ja suomalainen kontakti on antanut minulle voimaa, että olen jaksanut tsemptata raskaiden opintojen parissa ja rakentaa omaa identiteettiäni, Sonja Miettinen sanoo.

MONTA IDENTITEETTIÄ

Insinööriopiskelija Obiora ”Obi” Okolo, 21, on syntynyt Ruotsissa suomalaisen äidin ja nigerialaisen isän pojaksi Tukholmassa. Hän opiskelee KTH:ssa (Kungliga tekniska högskolan) insinööriksi, jotta hän voisi tulevassa työssään vaikuttaa jollain tavalla ympäristön hyväksi.

Kotona äiti puhui Obille suomea ja hän kävi peruskoulun suomalaisella luokalla. Isän kanssa hän puhui englantia.

– Olen ruotsinsuomalainen, mutta olen myös nigerialainen. Minulla on monta identiteettiä, Obi sanoo.

– Se on rikkaus, koska näen maailman monesta näkökulmasta. Joillekin se voi olla ongelma ja yhteiskunnassa kaikki eivät ole samaa mieltä. On syrjintää ja rasismia. Jotkut sanovat, etten voi olla ruotsalainen. Mutta kysyn, kuka sen päättää?

Jalkapalloa ja rap-musiikkia harrastava Obi pitää suomen osaamista etuna, koska hän pystyy siten seuraamaan suomalaista kulttuuria ja pitämään yhteyttä sukulaisiinsa Suomessa.

Hän on käynyt rippikoulun Tukholman suomalaisessa seurakunnassa ja oli viime kesänä töissä seurakunnan kansliassa sijaisena.

– Seurakunta on tärkeä instituutio, jossa suomalaiset voivat kohdata. Siellä on hauska olla mukana, Obi toteaa.

Minulla on monta identiteettiä, näen maailman monesta näkökulmasta, Obiora Okolo korostaa.

Dela dina tankar om diakoni!

Hur ser du på diakoni i Svenska kyrkan?
Vad är diakoni – och vad borde det vara?
Dela dina tankar, minnen och berättelser –
positiva som negativa – med oss i projektet
Diakoni och välfärd, genom en kortare text,
dikt, bild eller film.

Berättelserna kommer att användas till en
vägledning för diakonal utveckling.

Mitä diakonia on parhaimmillaan?
Tärkeitä kohtaamisia, apua, tukea, jakamista?
Kerro kokemuksistasi ja ajatuksistasi ja osallistu
näin Ruotsin kirkon diakoniatyön kehittämiseen.
Voit kirjoittaa myös suomeksi.

Läs mer på:
internwww.svenskakyrkan.se/diakoniochvalfard

Skicka till:
kyrkokansliet.diakoniochvalfard@svenskakyrkan.se
senast sista maj. Du får vara anonym om du vill.

Monta identiteettiä – sisäinen rauha

Ruotsinsuomalainen Kimmo Kling ponnisti liikunnanopettajasta kirkkoherraksi. Hän sanoo vieläkin prosessoivansa suomalaista identiteettiään, vaikka sisimmässä onkin seesteistä, koska hän tietää olevansa elämänsä tehtävässä.

TEKSTI JA KUVAT: KAJ AALTO

Lapsuus- ja nuoruusvuosina Kimmo Kling, 47, vietti kesät Suomessa ja viihtyi siellä hyvin. Vanhemmat olivat muuttaneet Raahesta Ruotsiin työn perässä vuonna 1968, mutta ajatus oli ”pian” palata takaisin.

– Kun sitten joskus 16–17-vuotiaana tajusin, ettei muuteta-kaan Suomeen, oli se minulle pettymys, Kimmo Kling muistelee.

Hänen oli totuttava ajatukseen, että hän on ruotsinsuomalainen ja kotiuduttava ruotsalaiseen yhteiskuntaan, vaikka koki tilanteessa tiettyä ristiriitaa. Ruotsissa häntä pidettiin suomalaisena, vaikka hänet oli tuotu perheen mukana maahan yksivuotiaana. Suomessa häntä ei kuitenkaan pidetty suomalaisena, vaan ruotsalaisena. Kysymys identiteetistä kaiheri mielessä.

– Tämä on sellainen kaksipiippuinen juttu ja sen kanssa on ellettävä. Identiteetin löytäminen on pitkä prosessi. Ehkä se on vieläkin päällä, Kimmo hymähtää, kun juttelemme länsigöötanmaalaisen Kinnan seurakunnan neuvotteluhuoneessa.

Hän aloitti helmikuussa 2016 työnsä Kinnan kirkkoherran virassa palveltuaan pari vuotta Boråsissa suomenkielisenä pappina.

– Puhun sujuvammin ruotsia, mutta koen, että työ suomalaisena pappina syvensi uskoani. Kaksikielisyys on syventänyt uskonelämäni ja identiteettiäni.

Etsijä löysi

Perheen perustaminen ruotsalaisen Helenen kanssa juurrutti Klingin Boråsin seudulle. Perheen elämän suuntaan vaikutti ratkaisevasti vuonna 1998–99 käyty Hjälmaredin kansanopiston raamattulinja.

– Olin ollut etsijä. Jo rippikoulussa pohdin elämän suuria kysymyksiä ja sen jälkeen rukoilin Isä Meidän -rukousta. Kun meille sitten jossain vaiheessa ehdotettiin opiskelua Hjälmaredissa, se tuntui oikealta valinnalta, Kimmo Kling kertoo.

Opiskelupaikka oli koko perheen opinahjo, jossa syntyi myös perheen kolmas lapsi. Kimmo Kling koki hengellisen heräämisen ja elämäntehtävä alkoi hahmottua. Hän päätti alkaa opiskella teologiaa.

– Se oli koko perheen yhteinen reissu. Se oli tärkeä aika myös meidän parisuhteellemme.

Mitä etsijä siellä löysi?

– Minä löysin Jeesuksen, hän sanoo.

Hän ei halua kuulostaa liian hurskaalta ja selittää, että hän koki juurettomuutta ja levottomuutta, jolle ei oikein osannut antaa nimeä. Hän oli toiminut useissa ammateissa. Työ ihmisten parissa koulun liikunnanopettajana ja vammaisten lasten avustajana antoi kuitenkin suuntaa.

– Löytö toi minulle sisäisen rauhan levottomuuden sijaan, hän kuvaa.

Kuuntele niin kohtaat

Kimmo Kling haluaa työssään lisätä kirkon näkyvyyttä paikalliskunnalla sillä tavalla, että ihmisten olisi helppo ottaa yhteyttä seurakuntaan.

– Ihmisten kysymykset pitää ottaa tosissaan, kuunnella aidosti, vasta silloin heidät voidaan kohdata todella.

– Låga trösklar eller inga trösklar alls. Vi ska vara en välkomnande kyrka!

Kimmo Kling ottaa ruotsin kielen avuksi. Se on työkieli nyt. Hän pitää tärkeänä, että elämän matkalla olevat ihmiset saavat tulla kirkkoon iloiseen ja suruineen. Heitä kohdataan monissa eri tilanteissa, ei ainoastaan häissä ja hautajaisissa tai jumalanpalveluksissa, vaan myös soppajonossa, erilaisissa tapahtumissa ja vaikka kauppatorilla.

– Ajatukseni on, että on ellettävä niin kuin opettaa, etteivät puheeni olisi vain tyhjiä sanoja. Siksi meidän on aloitettava työ itsestämme, hän sanoo.

Omaa elämän matkaansa miettiessään hän toteaa, ettei kaikkien ruotsinsuomalaisten matka ole samanlainen. Jotkut suomalaiset ovat ruotsalaistuneet täysin, toiset taas ovat yhä perin suomalaisia. Joillakin on ollut huono reissu, toisilla on ollut parempi matka.

– Ei uskokaan ole vain mustaa ja valkoista, vaan elämä on monimutkaista. Minä osoitan sitä tietä, jonka minä olen löytänyt Jeesuksessa, kirkkoherra Kimmo Kling sanoo.

Suru muuttuu maalaamalla kirkkaammaksi

Kun ajattelen kotimaata, näen ilman muuta saaristoa. Maalasin, etsin ja surin. Sitten maalasin nämä veneet, joista yksi lähti ja seitsemän jäi rannalle.

Kuva veneistä, seitsemästä rannalla ja yksi merelle lähtenyt, tuli Susanna Laineen mieleen kun hän maalasi suruaan pikkuveljen kuoltua. Laine on kahdeksanlapsisesta suomenruotsalaisesta perheestä Paraisilta, mutta hän on asunut suurimman osan elämänsä Tanskassa ja Ruotsissa. Identiteettikriisi avasi hänelle Kalevalan ja etenkin Kalevalan naiset.

TEKSTI JA KUVAT: JAANA JOHANSSON

Louhi oli aivan pakko maalata kun olin niin vihainen. Susanna Laine kertoo olleensa niin perin juurin vihainen, että höyryäkin taisi tulla korvista. Hän oli maalannut paljon nuorempana, työskenteli sitten pitkään Kööpenhaminassa mainospiirtäjänä, liikkui taiteilijapiireissä, alkoi käydä eräässä usean taiteilijan ateljeessa maalaamassa. Siellä häneltä kysyttiin, että eikö hänen olisi parempi kirjoittaa. Siitä hän suuttui ja Louhen, Pohjolan emännän, kuva syntyi.

– Kirjoittamista minulle ehdottaneen oli sitten aina kun meni keittämään kahvia, pakko ohittaa Louhi.

Kalevalaisiin naisiin Susanna perehtyi Kööpenhaminassa kun eli monen kulttuurin vaikutuksessa tanskaksi, suomeksi, italiaksi ja ruotsiksi. Hän alkoi kysyä itseltään, kuka oli ja miettiä juuriaan. Oliko hän tanskalainen vai suomalainen? Suomenruotsalaisena hän ei koskaan koulussa Paraisilla tutustunut Kalevalaan, mutta hän oli aina ollut kiinnostunut mytologiasta ja kansantarusta ja hän oli perehtynyt Kreikan jumaliin ja Eddaan, Islannin kansalliseepokseen.

– Yhtäkkiä aloin tutkia Kalevalaa, johon en koskaan aikaisemmin ollut tutustunut. Nyt ahmin sitä – Heureka! *) Löysin juureni ja tajusin, että olen ihan suomalainen, vaikka äidinkieleni on ruotsi. Kalevalan synkät tarinat metsän kansasta kiehtoivat, hän kertoo ja sanoo edelleen maalaavansa synkkiä kuvia.

– Nämä ovat aika kamalia kuvia, mutta Louhi on minulle vahva voimahahmo, vaikka onkin pirullinen ja paha. Kalevalan naiseni ovat ihan selvästi saamelaisia vinoine silmineen ja korkeine poskipäineen, ja tummia. Olen kyllä yrittänyt tehdä niistä

vaaleita ja kiharatukkaisia, mutten ole onnistunut.

Kun tapaamme, Susanna Laine odottaa ikonikurssin alkamista. Viimeiset vuotensa Suomessa hän asui Uspenskin katedraalin vieressä Helsingissä. Ortodoksisuudessa ja ikoneissa hän näkee yhteyden Kalevalaan, eivätkä ikonit ole hänelle vieraita vaan kiehtovia ja puoleensavetäviä.

– Saan ikonien kautta kiinni yhteenkuuluvuuden langasta, hän sanoo herkistyen.

Piilopaikka ja veneet

Kalevalan naisista aivan poikkeavan maalauksen Susanna on ristinyt Piilopaikaksi. Hän kertoo kuvittelevansa itsensä istumaan tanskalaiseen klassiseen puutarhatuoliin - lukemaan, juomaan kahvia ja nauttimaan elämästä.

– Maalasin Piilopaikan silloin kun pikkuveljeni vielä oli olemassa. Pidimme säännöllisesti yhteyttä, olimme lapsina läheisiä leikkikavereita, hän oli minua vain puolitoista vuotta nuorempi. Hänen kuolemansa oli minulle aika paha paikka, Susanna sanoo ja kertoo maalanneensa myrskyä, meren tyrskyjä ja rannan kiviä.

– Kun ajattelen kotimaata, näen ilman muuta saaristoa. Maalasin ja maalasin, etsin ja surin. En antanut periksi. Sitten maalasin nämä veneet, joista yksi lähti ja seitsemän jäi rannalle. Tiesin, että näin kuvan pitää olla. Se helpotti. Opin elämään surun kanssa.

**Heureka on kreikankielinen huudahdus, joka kuvastaa iloa uudesta keksinnöstä tai löydöstä.*

*Yhtäkkiä aloin tutkia Kalevalaa, johon en
koskaan aikaisemmin ollut tutustunut.
Sen synkät tarinat metsän
kansasta kiehtoivat minua.*

A middle-aged man with glasses and a grey sweater is sitting in a red armchair, smiling while writing in a notebook. He is holding a red pen. The background shows a window with red curtains and a painting on the wall.

Arvet sielussa
aukaisi siivet

Nyt minä elän! sanoo Jorma Keskitalo kirjoittettuaan kolmannen kirjansa Arvet sielussa. Hän sanoo sitä tärkeimmäksi kirjakseen. Se kertoo koulukiusatun lapsen ja nuoren helvetistä pohjautuen Keskitalon omiin kokemuksiin. Hänen siipensä avautuivat kirjoittamisen kautta eikä hän enää häpeä uhrina.

TEKSTI JA KUVAT: JAANA JOHANSSON

Kirjoittaessa tuli välillä tippa silmään ja joskus oli pakko ihan pysähtyä kun kirjoitin. Jorma Keskitalo kertoo rauhallisesti, miten omakohtaisesti uhrina koettu koulukiusaaminen sai hänet muuttamaan Ruotsiin. Arvet sielussa on hänen kolmas kirjansa, mutta tärkein, koska hän haluaa kertoa, miten hän koulukiusaamisen koki. Hän haluaisi, että kirjasta tehtäisiin myös näytelmä koululaisille. Hän haluaa kertoa, jotta muut eivät joutuisi samanlaisen kiusaamisen uhriksi ja ennen kaikkea, jotta kiusaajat ymmärtäisivät, miltä uhrista tuntuu, eivätkä kiusaisi.

Keskitalo ontui, hän oli sairastanut polion – kiusaajat ilkkuivat ontumista ja näkivät siinä synn kiusaamiseen. Piina alkoi jo ensimmäisellä luokalla ja jatkui koko hänen koulunkäyntinsä. Ensin häntä tönittiin, vaatteita sotkettiin, revittiin ja sitten käsittely muuttui vähitellen pahoinpitelyksi. Opettajat eivät nähneet tätä tai olivat sitä mieltä, että pojat hoitakoot itse väliensä selvittelyn. Hän muistaa myös oppilaan, joka änkytti ja sen, miten sitä naurettiin.

Keskitalo sanoo, ettei hän enää tunne uhrina olemisen häpeääkään. Hän ei ole katkera, vaikka mietti pitkään kostavansa, harjoitteli nyrkkeilyäkin kosto mielessään. Hän on jättänyt ne ajatukset, kun ei halua kiusaajiensa kanssa samalle tasolle. Kirjoittaminen on hänet vapauttanut niin häpeästä kuin surustakin. Nyt hänen on helpompi kertoa uhrina olemisesta ja hän toivoo tavoittavansa yleisöä.

– Yleensä kiusaaminen alkaa niin pienestä siemenestä, josta sitten kasvaa vahva, vaikeasti kaadettava puu, hän sanoo.

– Ennen kuin kirjoitin minusta tuntui olisin elänyt pienessä linnunpöntössä, jossa on liian pieni reikä. Yritin ulos, mutta en päässyt. Kun kirjoitin itseni ulos linnunpöntöstä, siipeni aukesivat ja elämä helpottui, Keskitalo sanoo.

Kirjoittamalla paha purkaantuu ja ilo kestää pitempään

Elsa Tiittanen osaa kirjoittamalla pitkittää hyvien asioiden tuomaa iloa tai jättää haikeat ja pahat tunteet muistikirjan sivuille. Hän alkoi kauan sitten tehdä merkintöjä suomeksi almanakkaan, kun tunsikin kirjoittamisen tarvetta eikä osannut ruotsia.

TEKSTI JA KUVAT: JAANA JOHANSSON

Elsa Tiittanen tulee heinäkuussa asuneeksi Ruotsissa 60 vuotta. Hän lähti suoraan heinäpellolta Kärämäeltä Ruotsiin viisilapsisen perheen mukana kotiapulaiseksi. – Olin paperiton pakolainen, hän naurahtaa ja kertoo heidän lähteneen Suomesta kun viisumipakko Suomen ja Ruotsin välillä loppui.

Nyt hänellä on itsellään kaksi lasta, kuusi lastenlasta ja jo neljä lastenlastenlasta. Hän on menettänyt yhden lapsistaan, siitä on jo lähes kaksikymmentä vuotta. Lapsenlapset käyvät usein Elsan luona ja nytkin, kun tapaamme, on lastenlastenlapsi Scott käymässä äitinsä kanssa.

– Tulimme Seglingsbergin kylään, Västeråsin ja Fagerstan välille, Elsa muistelee Ruotsiin tuloaan. Kylän läpi kulki kanava, jossa oli sulku. Vapaapäiviä en juuri pitänyt kotiapulaisena, lauantaisin leivoin pullaa ja leipää.

Almanakkamerkintöjä

– Vasta sitten kun olin jo naimisissa ja elämä oli tasaantunut, aloin tehdä merkintöjä almanakkaan, kun en osannut ruotsia, hän sanoo.

Ajatuksia kirjoittamisesta hänellä oli ollut jo aikaisemmin, mutta hän sanoo kirjoittavansa aina vain omia ajatuksia eikä koskaan ole julkaissut mitään.

– En tiedä, jos julkaisensa. Silloin jos on haikea mieli tai jos muistuu joku iloinen asia mieleen tai jos olen jollekin tutulle oikein vihainen, silloin minun täytyy kirjoittaa. Se helpottaa. Kun kirjoitan iloisista asioista, säilyy iloinen mieli pitempään, saattaa mennä kaksikin päivää hyvällä mielellä, hän kuvailee.

– Kun saan pahat tunteet paperille, ne vähän jäävät sinne, niillä ei tarvitse vaivata päätä, jos ei joku niistä muistuta.

Hän kirjoittaa käsin pieneen punakantiseen muistikirjaansa. Kansissa on kirjailtuja koristekoukeroita. Hänen rintasyöpänsä on uusunut kaksi kertaa ja kysyn, eheyttääkö kirjoittaminen, kun on sairauksia, särkyä ja huolia.

– Sillä tavalla se auttaa, että kun puran kirjoittamalla asioitani, niin jaksan niiden kanssa elää eikä minun välttämättä tarvitse niitä toisille edes kertoa, kun olen niistä jo kerran kirjoittanut.

Viime aikoina hän on miettinyt, että pakolaisista pitäisi kirjoittaa ja kysyä, miksi me käyttäydymme niin kuin teemme. Hän muistaa, ettei Suomessakaan käyttäydytty kun karjalaisia tuli pakoon, vaikka tulivat omaan maahan.

– Kyllä minäkin kuulin täällä Ruotsissa finnjäveliä, mutta en ole koskaan katunut, että muutin Ruotsiin.

Kuivia aikoja ilman tekstejä

Elsa kertoo, että saattaa mennä pitkiäkin aikoja, kuukausiakin, ettei hän kirjoita lainkaan.

– On niin sanottu kuiva aika. Mutta sitten, kun lähtee luistamaan, niin saattaa tulla enemmänkin kirjoitettua useana päivänä peräkkäin.

– Kun kirjoittaminen lähtee menemään, tulee yhtä samaa pötköä, ei paljon pisteitä ja pilkkuja, mutta en voi kirjoittaa puolta tuntia pitempään yhteen menoon, kun selkä ei kestä paikallaan istumista pitempään.

Hän kirjoittaa välillä yhtenäisempiä tekstejä, välillä vain pikku pätkiä, ei koskaan runoja, koska sanoo, ettei niitä osaa kirjoittaa. Hän saattaa lukea tekstejään, muttei tee niihin muutoksia.

– Sairauteni ja vaivani yritän unohtaa ja elän tätä päivää, on näitä pieniä ilon aiheita.

Nautin, kun on kaunis päivä ja nuo kikertävät tuolla hauskasti, hän sanoo ja vilkaisee jälkikasvuun.

– Paha purkaantuu kun kirjoittaa, eikä enää tule kyyneleitä. Elsan olohuoneen seinällä on raameissa käsityönä kirjailtu kirkko.

– Se on Kärämäen kirkko, sieltä minä lähdin, Elsa sanoo.

Skriv ditt liv och lär känna dig själv

Skriva är lust, men också ett sätt att komma vidare med sig själv och den historia man bär på.

– Skrivandet gör att man bromsar upp så att man ser sig själv, säger Anita Mastling som i flera år har gått i skrivargrupp i Österhaninge församling, söder om Stockholm.

TEXT: ROLAND ASPLUND

Det råder en varm och lustfylld stämning när skrivargruppen träffas i S:t Eskils kyrka. Man riktigt känner energin från de närvarande. Längtan att skriva och berätta är stor bland deltagarna. Flera vittnar om den gemenskap och trygghet man känner till varandra och i skrivandet kan man dela glädje och sorg.

Ett tiotal kvinnor är stommen i skrivargruppen, medan männen kommer och går. Några av deltagarna har varit med sedan 2009.

Skriva kan vara helande

– Det handlar om att skriva om ditt liv. Tanken är att det också kan vara helande. Skrivandet är ett sätt att förstå sig själv, säger Anita Mastling.

Deltagarna har hemläxa, ett tema till varje gång. Den här gången väljer de bland mytologiska kort med bilder och texter som inspiration. Skriv om våren, hur våren doftar, ljuder, använd alla dina sinnen – står det på ett av korten. De kan också fritt välja ett ämne. Vid nästa träff läser alla upp sina texter och kommenterar varandras texter. En del av tiden använder de till att skriva.

– Det kan vara svårt att sätta punkt ibland ... En deltagare kom med hela kollegieblock till varje gång och hon ville inte sluta läsa, berättar Carita Wigell-Collmar, präst och ledare för skrivargruppen. Redan 1996 startade hon en skrivargrupp i församlingen.

Vad betyder skrivandet för er?

– Jag får sätta mig ned och skriva – och tiden bara går. ”Jag borde väl diska nu”, kan jag tänka... Jag börjar med en bild eller ett ord och så kan det bära iväg hur som helst. Det är så härligt att bara hitta på, förklarar Birgitta Berg.

– För mig spelar det stor roll att få vara kreativ, något som ofta fattas oss som pensionärer. Här får jag måla med ord, som man målar med färger, menar Gunbritt Widell.

Barndomen

Ja, alla bär på sin historia. Den kanske man också vill förmedla till andra. Flera vill berätta för barnbarnen och skriver om barndomen, om skolgång på lördagarna. Det som är litet förvånande är att man kommer ihåg så mycket av sitt liv, konstaterar Kajsa Falk. Det är övervägande ljusa minnen, men barndomen kan också få

det att bränna till i texten. I gruppen speglar man sig själv och upptäcker att man inte är ensam i det man har gått igenom. Det är en viktig insikt. Skrivandet i sig är litet själavård, terapi, säger Carita Wigell-Collmar.

Det som kommer upp i gruppens texter kan vara jobbigt, hudnära om livet. Deltagarna har tystnadsplikt, ett förtroende att inte sprida det som läses upp vidare.

”För mig spelar det stor roll att få vara kreativ, något som ofta fattas oss som pensionärer. Här får jag måla med ord, som man målar med färger”

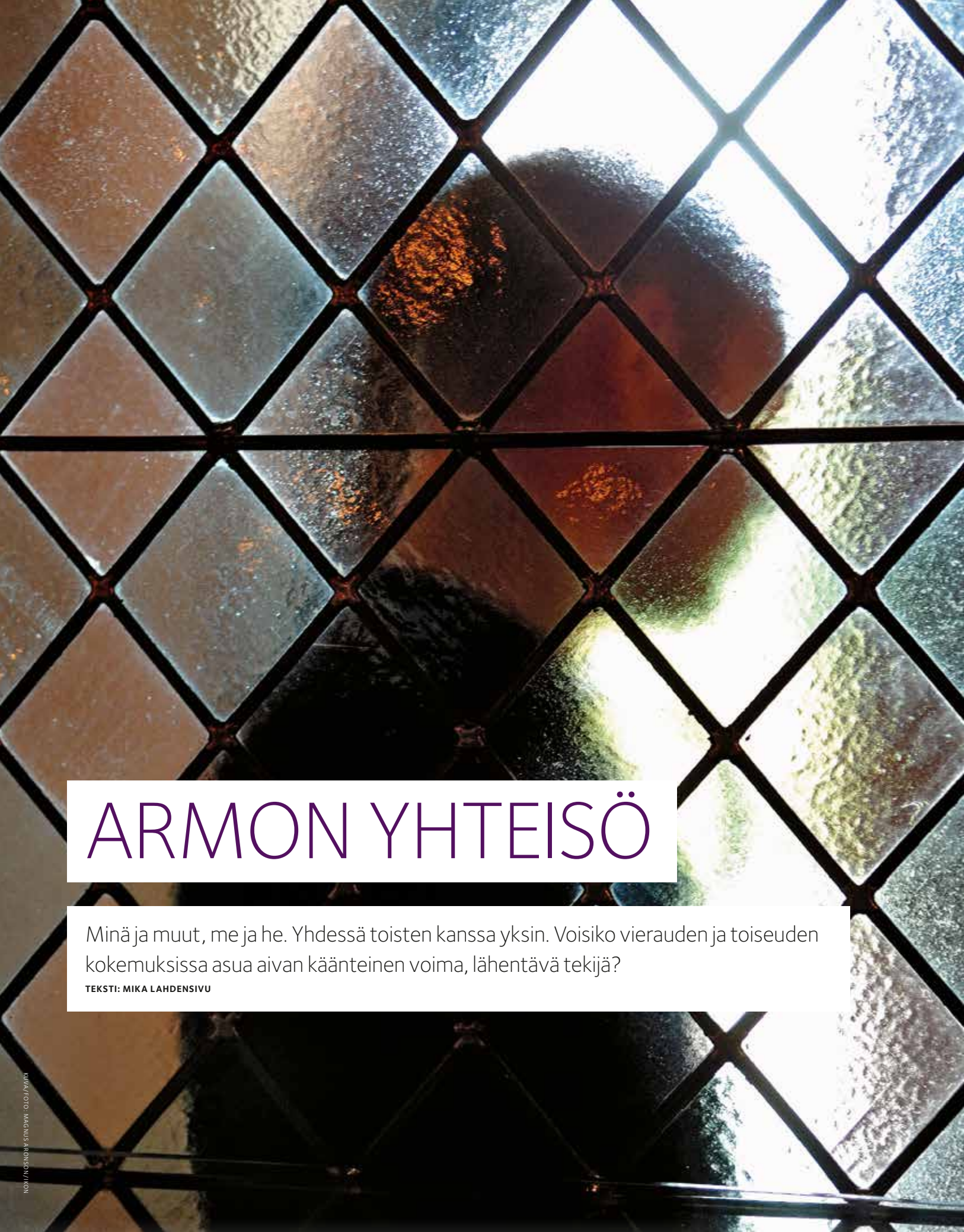
Skrivråd och tips

– Gruppen är väldigt stöttande och uppmuntrande. Det här handlar inte om att skriva rätt, utan vi ger varandra goda skrivråd och tips, men det är ingen svenskundervisning. Det är en skrivarcirkel och förutsätter att man har en lust att skriva. Vi hade en finska i gruppen som skrev starka minnen om tiden när hon kom som krigsbarn till Sverige. Som hon berättade! Nu kan hon inte skriva på grund av sin ålder, hennes fingrar fungerar inte längre.

Skrivandet gör att man bromsar upp så att man ser sig själv. Jag inser att jag har haft ett tufft liv och till slut börjat närma mig det genom att våga skriva om det, säger Anita Mastling.

– När man fått ned det svåra på ett papper, kan jag lämna det. Då gör det inte så ont och är inte skarpt längre. Vi känner igen oss i varandras berättelser, ofta något som alla har gått igenom. Det har ett värde att dela och få berätta för varandra, menar Birgitta Berg.

Runt om i landet erbjuder Svenska kyrkan skrivarkurser och skrivargrupper. Några exempel är Lust att skriva på stiftsgården i Rättvik, Skrivkurs i Skallsjö församling, Skrivkurs i kristen opinionsbildning på Helsingborgs folkhögskola. Även Studieförbundet Sensus har skrivarkurser. Finska församlingsgruppen i Uppsala har ordnat skrivarkurser på finska.

ARMON YHTEISÖ

Minä ja muut, me ja he. Yhdessä toisten kanssa yksin. Voisiko vierauden ja toiseuden kokemuksissa asua aivan käänteinen voima, lähentävä tekijä?

TEKSTI: MIKA LAHDENSIVU

Millaisesta yhteydestä puhumme silloin, kun sanomme kuuluvamme kirkkoon? Entä jos käännämmekin kysymyksen toisin päin ja mietimme, millä tavoin kirkko kuuluu meille?

Entä jos käännämmekin kysymyksen toisin päin ja mietimme, millä tavoin kirkko kuuluu meille?

Jos ajattelemme kirkosta kuin Paavali, näemme kirkon kehona. Kirkon pää on Kristus ja jokainen kirkon jäsen on kehon osa. Jokaisella osalla on kehossa oma tärkeä tehtävänsä. Jäsenistä jokainen kuuluu kehoon, mutta niin kuuluu kehokin jokaiselle sen jäsenelle.

Kehossa on osia, jotka kulloisestakin tarkastelukulmasta riippuen sijoittuvat reuna-alueille, marginaaliin. Vaikka varpaasta tai sormenpästä tuntuisikin siltä, että etäisyys sydämeen tai päähän on pitkä, se ei kuitenkaan tarkoita, etteikö niissäkin kiertäisi sama veri kuin muussa kehossa ja etteivätkö niiden lähettämät hermosignaalit pääsisi aivoihin asti.

Paavali ei puhunut kehovertauksellaan jäsenyydestä jossakin yksittäisessä kirkko-organisaatiossa maan päällä vaan yhteydestä, joka avautuu kasteessa. Siinä on kyse armosta ja evankeliumista. Armo kuuluu kehon kaikille jäsenille riippumatta siitä, kuinka vahvoja tai hiljaisia signaaleja ne jaksavat lähettää ja kuinka suuri niiden suorituskyky on.

Armo kuuluu kehon kaikille jäsenille riippumatta siitä, kuinka vahvoja tai hiljaisia signaaleja ne jaksavat lähettää ja kuinka suuri niiden suorituskyky on.

Mykkäkoulun oppimäärä

Armoa tarvitsemme välittäjäaineeksi aivan jokapäiväisessä vuorovaikutussammekin. Inhimillisistä tekijöistä joutu- en epäonnistumme viestinnässämme

tuon tuostakin. Jäämme yhteydestä osatomiksi tai jätämme jonkun ulkopuoliseksi, joskus ihan tahattomastikin.

Professori Peter Strang kertoo kirjassaan *Att höra till – Om ensamhet och gemenskap* (Natur & Kultur, 2014) sosiaalisesta kivusta, joka aktivoi aivoissamme samoja osia kuin fyysinenkin kipu.

Sosiaalinen kipu aktivoi aivoissamme samoja osia kuin fyysinenkin kipu.

Me ihmiset voimme siis sananmukaisesti kantaa yksinäisyyden ja osattomuuden tuntemuksia kipuna kehossamme. *Silent treatment*, kun kukaan ei sano meille mitään tai tervehti takaisin, sattuu ehkä eniten. Se vie meidät olemassaolon perimmäisten kysymysten äärelle. ”Jos kukaan ei puhu minun kanssani, onko minua? Rakkauden vastakohta ei nähdäkseni ole viha vaan välinpitämättömyys”, Strang kirjoittaa ihmissuhteiden ehkä kaikkein kovimmasta koulusta, mykkäkoulusta.

Rakkauden vastakohta ei ole viha vaan välinpitämättömyys.

Meidän arjessamme on merkillisen paljon mykkyyttä, vaikka yhtäältä kaipaamme yhteyttä toisiin. Varomme katsomasta ventovierasta silmiin ja istumme mieluiten pienen välimatkan päässä toisesta. Erilaiselta kuulostavan tai näyttävän ihmisen kohdatessamme arvuutteleme, ymmärtäisimmekö toisiamme, ja jätämme yrityksenkin sikseen. Katseemme saattaa kiinnittyä avustajaan, vaikka hän, joka hymyilee meille, istuu pyörätuolissa. Jaksammeko enää edes vastata, kun EU-kansalaiset kaupan ovella helistävät kollikkoja pahvimukissaan ja toiveikkaasti tervehtivät ohikulkijaa?

Armon vilauksia

Mykkyyttä on moni kokenut, jopa kirkossa tai seuroissa istuessaan. Arasti ja ikävöivästi ovat penkeillä istujat toivoneet ja uskoneet, vaikka rukouksiin ei kukaan olisi tuntunut reagoivan.

”Sinä uskot, koska sait nähdä minut.

Autuaita ne, jotka uskovat, vaikka eivät näe”, sanoo Jeesus epäilevälle Tuomaalle (Joh 20:29) – ja kaikille, jotka odottavat jonkinlaista ”armon vilausta”.

Tuo suomalaisen herännäisyyden johtohahmo Paavo Ruotsalaiselta lainattu ilmaus tarkoittaa hetkellistä kokemusta Jumalan hyvydestä. Mistä sen pienen pilkahduksen sitten voi löytää?

Suomalaisessa viestintäkulttuurissa hiljaisuutta siedetään verraten hyvin, eivätkä pitkätkään tauot jutustelussa aiheuta ahdistusta. Suomalainen ei aina kaipaa saarnaa ja suuria sanoja. Yhteyden kokemiseen riittää vähäsanainenkin lähimmäinen saunan löylyssä.

Sieluaan moni hoidattaa myös metsässä, yhteydessä luontoon ja sen Luojaan.

Sieluaan moni hoidattaa myös metsässä, yhteydessä luontoon ja sen Luojaan.

Luultavasti jokainen silti kaipaa myös aivan erityistä armon vilausta edes joskus toisen ihmisen katsetta, nähdyksi tule- mista. Silmät ovat sielun peili.

Tietotekniikka on vapauttanut nykyih- misen fyysisestä läsnäolosta ja konkreetti- sista kohtaamisista. Asiointi kaupan itse- palvelukassalla tai verkkopankissa sääs- tää kiireisen aikaa ja videoneuvottelut karsivat matkustamiseen käytettyä aikaa. Sijoitammeko nuo minuutit ja tunnit kas- vokkaisviestintään? Saako oma sielumme puheenvuoron?

Täydellisyys-teen tähtääjät

Ajan henki houkuttelee meitä identiteet- tishoppailuun, kuluttamaan aikaa huo- mion markkinoilla. Yhä moni-ilmeisim- pien markkinoiden moottorina on luon- tainen tarpeemme esittää oma elämäme toisille sellaisena, että se herättää hyväk- syntää ja ihailua.

”Aina valmiilla, kaikesta vapautu- neella muukalaisella ei ole mitään, hän ei ole mitään. Mutta hän on valmistautunut täydellisyys-teen, jos jokin täydellisyys hä- net valitsisi”, kirjoitti psykoanalyttikko ja kielitieteen professori Julia Kristeva toiseudesta ja vieraudesta kertovassa teoksessaan *Muukalaisia itsellemme*

(Gaudeamus, 1992). Sitaatti sopii vielä tällekin vuosikymmenelle.

Internetissä tai tavaramarkkinoiden merkkituotteilla voimme aina tarpeen vaatiessa luoda itsemme uudelleen tai ainakin luoda itsestämme uudenlaisen kuvan, omasta tai toisten mielestä entistä täydellisemmän, vaikka toisaalta tiedämme täydellisyysmahdottomaksi. Ehkä siis tyydymmekin ihan vain identiteettiin, jollaisen omaksuminen toimii ainakin jonkin yhteisön avaimena?

Yksi Ruotsin yhteiskunnallisen keskustelun ajankohtaisista avainkäsitteistä on identiteettipolitiikka. Sen hengessä jokaisella on oikeus määritellä itse itsensä ja vaatia määritelmänsä mukaisia oikeuksia. Identiteettipolitiikan tavoitteena on erilaisten enemmistö- ja vähemmistöidentiteettien yhdenvertaisuus, mutta riittävätkö sen oppilauseet? Ihmisellähän voi olla useita rinnakkaisiakin identiteettejä, yksi menneisyys ja monta mahdollista tulevaisuutta.

Mikä vapauttaa meidät ehjiksi, kokonaisiksi yksilöiksi?

Mikä vapauttaa meidät ehjiksi, kokonaisiksi yksilöiksi?

Evankeliumia peräpäkin hiljaisille

Käyttäytymisemme on sanallisten ja sanattomien sopimusten ohjaamaa, tietosten tai tiedostamattomien valintojen tulosta. Saatamme joskus kummastella vallitsevia käytäntöjä ja ahtaiksi kokiamme normeja, mutta kriittisiä kysymyksiä emme aina tohdi esittää. Pysymme mieluummin poissa, jos emme koe kuuluvamme joukkoon, tai jättäydymme ainakin peräpäkin.

Muukalaiseksi itsensä kokeva pysyy usein hiljaa strategisista syistä, Julia Kristeva opettaa. Se käy kalliiksi, sillä vierautta, toiseutta tai ulkopuolisuutta kokeva voi helposti juuttua ”omaan torjutun olennon maailmaansa, jota ei usko kenenkään ymmärtävän”. Moinen ajatus on tietenkin harhaoppinen, mutta millä sen todistaisi – itselleen ja toisille?

Ajan kuvaa värittää vaellus maasta, kulttuurista, kielestä ja identiteetistä toiseen, vapaaehtoisesti tai pakon edessä. Muuttoliikkeen ja jatkuvan, nopean muutoksen maailmassa moni kokee asuvansa Kristevan sanoin ”oudossa puheen soinnissa ja järjelytavoissa joita ei löydy ruumiin yömuistista, lapsuuden kirpeänmakeasta unesta”.

Meistä monessa, jos ei peräti jokaisessa, asuu tavalla tai toisella muukalainen. Jos löydämme oman muukalaisuutemme, saatamme löytää myös toimivan yhteyden

toiseen, joka luulee tulleen yksinäisyyteen tuomituksi.

Rukiista evankeliumia

Huomion hakeminen omilla suorituksilla, pyrkimys johonkin joukkoon tai jostain joukosta pois, ei koskaan anna samaa tyydytystä kuin se, jonka ihminen saa, kun hän tulee nähdyksi sellaisena kuin on ja se riittää. Kristillisen seurakunnan, Kristuksen kehon, jäsenet tietävät, että se on evankeliumia puhtaimmillaan. Sen välikappaleena, armon julistajana, voi toimia jokainen lempeällä katseellaan.

Peter Strang vertaa huomiota ja hyväksyntää tekemisillään tai esittämisillään hakevaa sokerinhimoiseen ihmiseen. Makeisista ei saa tarpeekseen ennen kuin pussi on tyhjä, eikä sokeri edes anna energiaa kovin pitkäksi aikaa. Nälkä herää pian uudelleen. Toisin on ruisleivän laita eli sen ravinnon, jota saa kun omana itsenään saa tuntea yhteyttä ja osallisuutta. Kun ruisleipää saa syödäkseen, on kylläinen pitkään.

”Leipä, jonka murramme, on yhteys Kristuksen ruumiiseen. Vaikka meitä on monta, me olemme yksi ruumis, sillä me kaikki tulemme osallisiksi tästä yhdestä leivästä.”

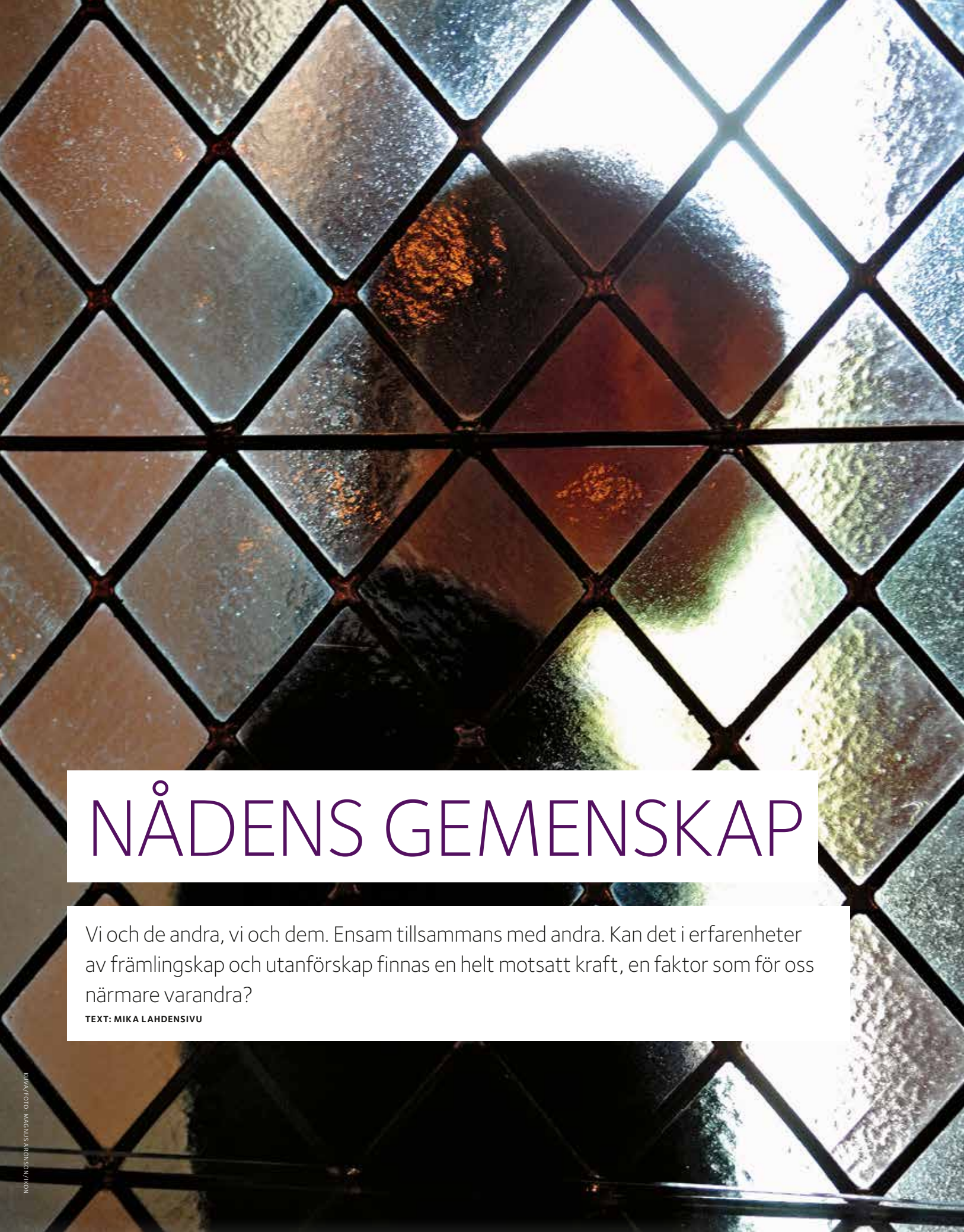

En kyrka – många språk

En kyrka – många språk är både inspiration och stöd för församlingar som har, eller ska börja med, verksamhet på teckenspråk, meänkieli, finska, romani eller samiska. Här finns verktyg för kärnverksamheten med gudstjänst, diakoni, undervisning och mission men också för musik,

för kommunikation och stöd i frågor kring lagstiftning och kyrkoordning. I boken ges perspektiv på varför verksamhet på dessa språk är viktig.

Boken finns även som pdf för nedladdning via Svenska kyrkans hemsida.

NÅDENS GEMENSKAP

Vi och de andra, vi och dem. Ensam tillsammans med andra. Kan det i erfarenheter av främlingskap och utanförskap finnas en helt motsatt kraft, en faktor som för oss närmare varandra?

TEXT: MIKA LAHDENSIVU

Vilken gemenskap talar vi om när vi säger att vi tillhör kyrkan? Och om vi vänder på frågan och funderar över på vilket sätt kyrkan tillhör oss?

På vilket sätt tillhör kyrkan oss?

Om vi föreställer oss kyrkan på det sätt som Paulus gjorde, så ser vi kyrkan som en kropp. Kyrkans huvud är Kristus och varje kyrkotillhörig är en del av kroppen. Varje del har en egen viktig uppgift i kroppen. Varje enskild kroppsdel tillhör kroppen, men även kroppen tillhör alla dess delar.

Kroppen har delar som beroende från vilken vinkel man betraktar den sitter långt ut, i marginalen. Även om det känns som att en tå eller en fingerspets sitter långt från hjärtat eller hjärnan betyder det emellertid inte att det inte är samma blod som rinner genom ådrorna där som i resten av kroppen och att de nervsignaler som skickas ut därifrån inte skulle nå ända fram till hjärnan.

I sin jämförelse med en kropp talade inte Paulus om medlemskap i en enskild kyrklig organisation på jorden utan om en gemenskap som öppnar sig vid dopet. I den handlar det om nåd och evangelium. Nåden tillhör alla delar i kroppen oberoende av hur starka eller svaga signaler de orkar sända och hur stor kapacitet de har.

Nåden tillhör alla delar i kroppen oberoende av hur starka eller svaga signaler de orkar sända och hur stor kapacitet de har.

Läxa att lära av utfrysning

Vi behöver nåd som signalsubstans även i vårt dagliga samspel med andra. På grund av den mänskliga faktorn misslyckas vi ofta i vår kommunikation. Vi hamnar utanför gemenskapen eller lämnar någon annan utanför, ibland helt utan avsikt.

Professor Peter Strang talar i sin bok *Att höra till – Om ensamhet och gemenskap* (Natur & Kultur, 2014) om social

smärta, som aktiverar samma delar av vår hjärna som fysisk smärta. Vi människor kan alltså bokstavligen

Social smärta aktiverar samma delar av vår hjärna som fysisk smärta.

bära på smärta i vår kropp på grund av känslor av ensamhet och övergivenhet.

Silent treatment, när ingen talar med oss eller hälsar tillbaka, smärtar kanske mest av allt. Det väcker frågor om vår grundläggande existens. ”Om ingen pratar med mig, finns jag då? Kärlekens motpol är inte hat utan likgiltighet, som jag ser det.” Strang skriver om det kanske hårdaste man kan vara med om när det gäller mänskliga relationer, utfrysning. I vår vardag finns det besynnerligt mycket

Kärlekens motsats är inte hat utan likgiltighet.

ordlöshet, trots att vi egentligen längtar efter kontakt med varandra. Vi är försiktiga med att se främlingar i ögonen och sitter helst på ett visst avstånd från varandra. När vi möter en människa som låter eller ser annorlunda ut undrar vi om vi skulle förstå varandra och låter bli att försöka. Vår blick fastnar ofta på medhjälparen trots att den som ler mot oss är den som sitter i rullstol. Orkar vi ens svara när EU-medborgare utanför matbutiken skramlar med mynt i en pappmugg och förhoppningsfullt hälsar på dem som går förbi?

Glimtar av nåd

Många har upplevt stumhet även i kyrkan. Skyggt och längtande har de som sitter där på bänkarna önskat och trott, trots att ingen verkar ha reagerat på bönerna.

”Du tror därför att du har sett mig. Saliga de som inte har sett men ändå tror”, säger Jesus till den tvivlande Tomas (Joh 20:29) – och alla som väntar på något slags ”glimt av nåd”.

Detta uttryck lånat från ledarfiguren för den finska väckelsen Paavo Ruotsalainen innebär en momentan upplevelse av Guds godhet. Var kan man då hitta denna lilla glimt?

I den finska kommunikationskulturen tolereras tystnad relativt väl, och inte

heller långa pauser i konversationen leder till obehag. Finländare behöver inte alltid predikan och stora ord. För att uppleva kontakt räcker det med en fåordig medmänniska i bastuns ångor. Många vårdar även sin själ i skogen, i kontakt med naturen och dess Skapare.

Troligtvis längtar var och en av oss dock efter en alldeles särskild glimt av nåd, åt-

Många vårdar även sin själ i skogen, i kontakt med naturen och dess Skapare.

minstone ibland: en annan människas blick, att bli sedd. Ögonen är själens spegel.

Informationstekniken har befriat nutidsmänniskan från dess fysiska närvaro och från konkreta möten. Att använda självbetjäningsskassan i matbutiken eller internetbanken sparar tid för den stressade och videokonferenser gör att man inte behöver lägga tid på resor. Investerar vi de minuterna och timmarna på kommunikation öga mot öga? Ger vi vår egen själ talutrymme?

Jakt på perfektion

Tidens anda lockar oss till identitetsshopande och till att lägga tid på de marknader där man köper sig uppmärksamhet. Motorn bakom mångfalden av marknader är vårt naturliga behov av att framställa vårt eget liv inför andra på ett sätt som leder till godkännande och väcker beundran.

”Disponibel, fri från allt har främlingen ingenting och är ingenting. Men han är redo för det absoluta om det kunde välja honom”, skrev Julia Kristeva, psykoanalytiker och professor i språkvetenskap, i sitt verk om utanförskap och främlingskap *Främlingar för oss själva* (Natur och Kultur, 1991). Citatet är även aktuellt under vårt decennium.

Med märkesvaror på internet eller på varumarknaden kan vi alltid återskapa oss själva eller åtminstone skapa en ny bild av oss själva som enligt oss själva eller andra är mer perfekt, trots att vi egentligen vet att perfektion är ouppnåeligt. Kanske nöjer vi oss bara med en identitet som om vi kan ta till oss den åtminstone fungerar som en nyckel till en gemenskap?

Ett av de aktuella nyckelbegreppen i samhällsdebatten i Sverige är identitetspolitik. I identitetspolitikens anda har man själv rätt att definiera sig själv och kräva rättigheter enligt denna definition. Målet med identitetspolitiken är jämlikhet mellan olika majoritets- och minoritetsidentiteter, men räcker dess dogmer till? Mäniskor kan ha flera parallella identiteter, ett förflutet och många möjliga framtider.

Vad är det som befriar oss så att vi blir en hel och sammanhängande individ?

Vad är det som befriar oss så att vi blir en hel och sammanhängande individ?

Evangelium för de tysta i sista bänkraden

Vårt beteende styrs av verbala och icke-verbala överenskommelser, som är ett resultat av medvetna eller omedvetna val. Vi kan ibland förvånas över rådande sedvanor och normer som vi upplever som trånga, men vi vågar inte alltid ställa kritiska frågor. Vi håller oss hellre borta om vi inte upplever att vi tillhör gruppen, eller sätter oss åtminstone på sista bänkraden. Den som upplever sig själv som en främling förblir ofta tyst av strategiska skäl, undervisar Julia Kristeva. Det står en dyrt,

för den som upplever främlingskap, anorlundaskap eller utanförskap kan lätt fastna i en ”värld av sitt eget, avvisade väsen, som han eller hon inte tror att någon förstår”. Sådana tankar är naturligtvis villfarelser, men hur ska man bevisa det – för sig själv och för andra?

Tidens bild får färg vid en färd från ett land, en kultur, ett språk och en identitet till en annan, frivilligt eller av tvång. I en värld av migration och en ständigt pågående, snabb förändring känner många att de bor i, med Kristevas ord ”sonoriteter och i en logik som är avskuren från kroppens nattliga minne, från barndomens sötsura sömn”.

I många av oss, för att inte säga alla, bor det på ett eller annat sätt en främling. Om vi hittar vårt eget främlingskap kanske vi också hittar ett fungerande samspel med andra, som tror att de har blivit fördömda till ensamhet.

Evangelium av råg

Att söka uppmärksamhet genom de egna prestationerna, strävan efter en grupp eller avstånd från en grupp, ger aldrig samma tillfredsställelse som den människan får om hon blir sedd såsom hon är och det räcker. Medlemmarna i den kristna församlingen, Kristus kropp, vet att det är ett evangelium i sin renaste

form. Var och en av oss kan fungera som mellanhand, nådens förkunnare, genom ett vänligt leende.

Peter Strang jämför den som söker uppmärksamhet och godkännande genom det han eller hon gör eller hur han eller hon uppträder med en person med sockersug. Man kan inte få nog av godiset förrän påsen är tom, och socker ger inte energi särskilt länge. Man blir snart sugen igen. Annat är det med rågbrödet, det vill säga den näring man får när man får känna tillhörighet och delaktighet som sig själv. När man får rågbröd att äta håller man sig mätt länge.

”Brödet, som vi bryter är en delaktighet av Kristi kropp. Så är vi, fastän många, en enda kropp, ty alla får vi del av ett och samma bröd.”

ÖVERSÄTTNING: TRANSLATOR SCANDINAVIA AB

Singelmingel och parrelationslördag

– EN DEL AV FINSKA FÖRSAMLINGENS LIV

Finska församlingen i Gamla stan, Stockholm vill vara en kyrka i tiden och stärka och bygga nya relationer mellan människor. På Alla hjärtans dag anordnades därför en singelmingel-träff, som blev succé. Församlingen har också erbjudit parrelationslördag för unga par.

TEXT: ROLAND ASPLUND

Ett 70-tal personer, de flesta i åldern 40–60-år, kom till första singelmingel-träffen på Alla hjärtans dag.

– Folk var så tacksamma och glada för singelmingel, berättar prästen Leila Mänttari. Härligt att kyrkan uppmärksammar oss, som någon sa. En del var litet förvånade – verkligen, fixar kyrkan singelmingel? Det var många som jag inte har sett tidigare i kyrkan. Jag tackar Gud för att vi nådde dessa personer.

Singelminglet började i kyrkan som var dekorerad med extra mycket levande ljus, bl. a i form av ett hjärta längst fram vid altaret. Därefter följde andakt och allsång i kyrkan. Deltagarna delades sedan in i mindre grupper på ett lustfyllt sätt för att mingla och lära känna varandra litet. Efter musik och mingel gick man vidare till församlingshuset där en god buffé

väntade. Marschaller lyste upp vägen.

– Det är trevligt och naturligt att umgås över en bit mat. Ja, det blev mycket härligt, säger Leila Mänttari, som tillsammans med diakon och musiker planerar en ny träff till hösten.

Draghjälp av media

Det första singelminglet fick draghjälp av media. Förutom i Facebook hade församlingen annonserat i Ruotsin Suomalainen, och tidningen hade även en intervju före singelminglet.

Kvinnorna dominerade bland besökarna.

– Jag tror många kom för att finna nya vänner. Vänner som de kan gå på en konsert eller bio med. Livet blir roligare, mer givande om man har en vän eller väninna. Men jag har också hört att några har börjat dejta.

Leila Mänttari hade sett ett behov av singelträffar i sitt arbete med vuxna. Församlingen vill göra något för de som kan ha det svårt att bryta sin ensamhet. Kyrkan är en trygg samlingsplats och här kan man få nya vänner, tänkte Leila Mänttari.

Mötesplatser för 40–60-åringar

– Vi har en rik verksamhet för pensionärer i vår församling. Men hur når vi de som fortfarande är i arbetslivet och som ofta jobbar hårt, 40–60-åringarna? Många har inte så mycket tid för den sociala biten och är ensamma. Kyrkan måste leva i tiden och erbjuda dessa människor mötesplatser.

Idén och inspirationen är hämtad från Västerstrands församling i Karlstad, där diakonen Kaarina Danskain drog igång singelträffar med olika aktiviteter både innanför och utanför kyrkan. Ett annat exempel är Åbo, där en församling har

singelmingel regelbundet. Minglet drar så mycket folk att de får ha två träffar samma dag.

”Guldskorn för vardagen”

Finska församlingen i Stockholm har också ordnat en parrelationslördag under rubriken Guldskorn för vardagen. Här vände man sig till föräldrar i åldern 25-40 år. Syftet är att stärka och förbättra parrelationen med aktuell kunskap, forskning

kring relationer och gruppövningar. Kursen hölls av Elina och Vesa Koivisto från Finland. Församlingen ställde upp med barnpassning och paren bjöds på romantisk lunch under kursdagen.

– Unga heltidsarbetande föräldrar med små barn har inte alltid så mycket tid för sin parrelation. Det kan därför vara svårt att binda upp sin tid för mycket, men ett enstaka tillfälle kan man lättare hinna med, menar Leila Mänttari.

En kyrka måste leva i tiden och möta sina medlemmars behov, resonerade Leila Mänttari och ordnade både singelmingel och parterapi i sin församling.

SVENSKA KYRKANS FAMILJERÅDGIVNING

Familjerådgivningen är till för alla som har problem i sina nära relationer: par, familjer och enskilda. Vi finns på 28 platser i landet, från Lund i söder till Umeå i norr. Kyrkans familjerådgivning vill vara en plats där ni/du i lugn och ro får samtala med en familjerådgivare om det som känns svårt i relationen. Ett samtal kan ge möjlighet till förändring och förståelse.

Du ringer själv och beställer tid hos familjerådgivningen.

KONTAKT FAMILJERÅDGIVNINGEN

<https://www.svenskakyrkan.se/kyrkaochsamhalle/kontakt-svenska-kyrkans-familjeradgivning> alternativt sök på [svenskakyrkan.se](https://www.svenskakyrkan.se)

Lähde nyt, Hän suojaa sinut tiellä.
Lähde nyt, Hän kulkee vierellä.
Lähde nyt, Hän askeleesi johtaa,
kompastuneen nostaa,
kaiken nälän tynnyttää.

Rauhaan jää, rauhaan jää, rauhaan jää.

(Helmiä, Psalmer och sånger på finska, 20)

*Gå med Gud som skyddar dem som älskar.
Gå med Gud som lovar gå bredvid.
Gå med Gud som stöder den som vacklar,
rätar krökta ryggar, stillar hunger i rätt tid.
Gå i frid. Gå i frid. Gå i frid.*

(Psalmer i 2000-talet, 826)

